

CYNGOR BRO MORGANNWG

Cofnodion cyfarfod Hybrid a gynhaliwyd ar 10 Mawrth, 2025.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn Bresennol: Y Cynghorydd Naomi Marshallsea (Dirprwy Faer); Cynghorwyr Anne Asbrey, Julie Aviet, Gareth Ball, Rhiannon Birch, Bronwen Brooks, Gillian Bruce, Ian Buckley, Lis Burnett, Samantha Campbell, George Carroll, Christine Cave, Charles Champion, Janice Charles, Millie Collins, Marianne Cowpe, Pamela Drake, Vince Driscoll, Anthony Ernest, Christopher Franks, Wendy Gilligan, Russell Godfrey, Emma Goodjohn, Ewan Goodjohn, Stephen Haines, Sally Hanks, William Hennessy, Nic Hodges, Mark Hooper, Catherine Iannucci-Williams, Gwyn John, Dr. Ian Johnson, Susan Lloyd-Selby, Belinda Loveluck-Edwards, Julie Lynch-Wilson, Kevin Mahoney, Michael Morgan, Jayne Norman, Helen Payne, Sandra Perkes, Ian Perry, Joanna Protheroe, Ruba Sivagnanam, Carys Stallard, Neil Thomas, Rhys Thomas, Steffan Wiliam, Margaret Wilkinson, Edward Williams, Mark Wilson a Nicholas Wood.

CYHOEDDIAD –

Cyn cychwyn busnes y Pwyllgor, darllenodd y Dirprwy Faer y datganiad a ganlyn: "A gaf i atgoffa pawb sy'n bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio trwy'r rhyngwrdd ac mae'r recordiad hwn wedi'i archifo i'w weld yn y dyfodol".

YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain gan Gynghorwyr Robert Fisher, Howard Hamilton ac Elliot Penn (Maer).

DATGANIADAU BUDDIANT –

Derbyniwyd y datganiadau o ddiddordeb a ganlyn:

Y Cynghorydd A. Asbrey	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Roedd gan y Cynghorydd Asbrey fuddiant personol yn Eitem 7 sef y gallai unrhyw newidiadau effeithio arni ond nid oedd yn ystyried ei fod yn fuddiant sy'n rhagfarnu ar hyn o bryd.
------------------------	---

Y Cynghorydd J. Aviet	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Datganodd y Cynghorydd Aviet fuddiant personol a rhagfarnus sef y gallai unrhyw newidiadau effeithio arni a gadawodd y Cynghorydd Aviet y cyfarfod tra roedd y mater hwn yn cael ei drafod.
Y Cynghorydd J. Aviet	Eitem Agenda Rhif 11(e) – Cyllideb Ddrafft 2025/26 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2025/26 i 2029/30 2024/25. Roedd gan y Cynghorydd Aviet fuddiant personol yn y mater gan ei bod yn denant i'r Cyngor ond nid oedd ganddi fuddiant oedd yn rhagfarnu o ystyried paragraff 19.3.3 (ii)(A) o God Ymddygiad y Cyngor.
Y Cynghorydd J. Aviet	Eitem Agenda Rhif 11(f) – Polisi Tâl 2025/26. Roedd gan y Cynghorydd Aviet fuddiant personol a rhagfarnus gan fod aelod o'r teulu yn un o weithwyr y Cyngor, fodd bynnag, roedd ganddi oddefeb wedi'i chaniatáu gan y Pwyllgor Safonau i siarad a phleidleisio ar faterion yn ymwneud â thelerau ac amodau gweithwyr.
Y Cynghorydd B. Brooks	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Gwnaeth y Cynghorydd Brooks ddatganiad o fuddiant personol a rhagfarnus sef y gallai unrhyw newidiadau effeithio arni a gadawodd y cyfarfod pan oedd yr eitem hon yn cael ei thrafod.
Y Cynghorydd G. Bruce	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Datganodd y Cynghorydd Bruce fuddiant personol a rhagfarnus sef y gallai unrhyw newidiadau effeithio arni a gadawodd y cyfarfod pan oedd yr eitem hon yn cael ei thrafod.
Y Cynghorydd G. Bruce	Eitem Agenda Rhif 11(f) – Polisi Tâl 2025/26. Roedd gan y Cynghorydd Bruce fuddiant personol a rhagfarnus gan fod aelod o'r teulu yn gweithio i'r Awdurdod a gadawodd y cyfarfod pan oedd yr eitem hon yn cael ei thrafod.

Y Cyngorydd I. Buckley	Eitem Agenda Rhif 11(f) – Polisi Tâl 2025/26. Roedd gan y Cyngorydd Buckley fuddiant personol a rhagfarnus gan fod aelod o'r teulu yn gweithio i'r Awdurdod. Fodd bynnag, roedd gan y Cyngorydd Buckley oddefeb gan y Pwyllgor Safonau i siarad a phleidleisio ar faterion yn ymwneud â thelerau ac amodau gweithwyr.
Y Cyngorydd L. Burnett	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Datganodd y Cyngorydd Burnett fuddiant personol a rhagfarnus sef y gallai unrhyw newidiadau effeithio arni a gadawodd y cyfarfod tra roedd y mater hwn yn cael ei drafod.
Y Cyngorydd C. Cave	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Datganodd y Cyngorydd Cave fuddiant personol a rhagfarnus sef y gallai unrhyw newidiadau effeithio arni a gadawodd y cyfarfod tra roedd y mater hwn yn cael ei drafod.
Y Cyngorydd C. Champion	Eitem Agenda Rhif 11(f) – Polisi Tâl 2025/26. Dywedodd y Cyngorydd Champion ei fod wedi cael gollyngiad o'r blaen gan y Pwyllgor Safonau gan fod aelod o'r teulu yn gweithio i'r Awdurdod. Fodd bynnag, nid oedd hyn yn wir bellach.
Y Cyngorydd J. Charles	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Datganodd y Cyngorydd Charles fuddiant personol a rhagfarnus sef y gallai unrhyw newidiadau effeithio arni a gadawodd y cyfarfod tra roedd y mater hwn yn cael ei drafod.
Y Cyngorydd C.M. Cowpe	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Roedd gan y Cyngorydd Cowpe fuddiant personol yn Eitem 7 sef y gallai unrhyw newidiadau effeithio arni ond nid oedd yn ystyried ei fod yn fuddiant sy'n rhagfarnu ar hyn o bryd.
Y Cyngorydd C.P. Franks	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Roedd gan y Cyngorydd Franks Bersonol a rhagfarnol yn yr eitem gan fod ganddo aelodau o'r teulu a allai gael eu heffeithio gan unrhyw newidiadau

	a gadawodd y cyfarfod tra'r oedd y mater yn cael ei drafod.
Y Cyngorydd W. Gilligan	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Roedd gan y Cyngorydd Gilligan Bersonol a rhagfarnol yn yr eitem gan fod ganddi aelodau o'r teulu a allai gael eu heffeithio gan unrhyw newidiadau.
Y Cyngorydd Emma Goodjohn	Eitem Agenda 11(e) – Cyllideb Ddrafft 2025/26 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2025/26 i 2029/30. Rhoddwyd gollyngiad i'r Cyngorydd Goodjohn gan y Pwyllgor Safonau i siarad a phleidleisio ar faterion cyffredinol yn ymwneud â Chanolfannau Cymunedol.
Y Cyngorydd S.M. Hanks	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Datganodd y Cyngorydd Hanks fuddiant personol a rhagfarnus sef y gallai unrhyw newidiadau effeithio arni a gadawodd y cyfarfod tra roedd y mater hwn yn cael ei drafod.
Y Cyngorydd W.A. Hennessy	Eitem Agenda Rhif 11(e) – Cyllideb Ddrafft 2025/26 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2025/26 i 2029/30 Roedd gan y Cyngorydd Hennessy fuddiant personol yn y materion gan ei fod yn denant Cyngor, fodd bynnag nid oedd ganddo fuddiant oedd yn rhagfarnu o ystyried paragraff 19.3.3 (ii)(A) o God Ymddygiad y Cyngor.
Y Cyngorydd Dr. I.J. Johnson	Eitem 7 ar yr Agenda – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Datganodd y Cyngorydd Dr. Johnson fuddiant personol sef y gallai unrhyw newidiadau effeithio ar aelodau'r teulu ond nid buddiant sy'n rhagfarnu ar hyn o bryd.
Y Cyngorydd Dr. I.J. Johnson	Eitem Agenda Rhif 11(e) – Cyllideb Ddrafft 2025/26 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2025/26 i 2029/30 Datganodd y Cyngorydd Dr. Johnson gysylltiad personol a rhagfarnus yn ymwneud â materion cysylltiedig â Jenner Park ond ei fod wedi cael gollyngiad i siarad a phleidleisio gan y Pwyllgor Safonau.
Y Cyngorydd S. Lloyd-Selby	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Gwnaeth y

	Cynghorydd Lloyd-Selby ddatganiad o fuddiant personol a rhagfarnus sef y gallai unrhyw newidiadau effeithio ar aelodau'r teulu a hithau a gadawodd y cyfarfod tra'r oedd y mater hwn yn cael ei drafod.
Y Cynghorydd H.M. Payne	Eitem Agenda Rhif 7 – Cynnig – Newidiadau i Bensiwn y Wladwriaeth. Datganodd y Cynghorydd Payne fuddiant personol a rhagfarnus sef bod ganddi aelodau o'r teulu a allai gael eu heffeithio gan unrhyw newidiadau a gadawodd y cyfarfod tra'r oedd y mater hwn yn cael ei drafod.
Y Cynghorydd H.M. Payne	Eitem Agenda Rhif 11(f) – Polisi Tâl 2025/26. Dywedodd y Cynghorydd Payne ei bod wedi cael goddefeb yn flaenorol gan y Pwyllgor Safonau gan fod aelod o'r teulu yn un o weithwyr yr Awdurdod. Fodd bynnag, nid oedd hyn yn wir bellach.
Y Cynghorydd M. Wilkinson	Eitem Agenda Rhif 11(e) – Cyllideb Ddrafft 2025/26 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2025/26 i 2029/30. Roedd gan y Cynghorydd Wilkinson fuddiant personol yn y mater fel tenant i'r Cyngor, ond nid oedd ganddi fuddiant oedd yn rhagfarnu o ystyried paragraff 19.3.3 (ii)(A) o God Ymddygiad y Cyngor.
Y Cynghorydd M. Wilkinson	Eitem Agenda Rhif 11(f) – Polisi Tâl 2025/26. Roedd gan y Cynghorydd Wilkinson fuddiant personol a rhagfarnus gan fod aelod o'r teulu yn gyflogai, fodd bynnag, roedd ganddi oddefeb wedi'i chaniatáu gan y Pwyllgor Safonau i siarad a phleidleisio ar faterion yn ymwneud â thelerau ac amodau gweithwyr.

COFNODION –

PENDERFYNWYD – Cymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 2 Rhagfyr, 2024 a'r tri Chyfarfod Arbennig a gynhaliwyd ar 13 Ionawr, 2025 fel cofnod cywir.

CYHOEDDIADAU –

- (i) Ni wnaeth y Dirprwy Faer unrhyw gyhoeddiadau.

(ii) Gwnaeth yr Arweinydd y cyhoeddiad a ganlyn:

Gwahoddodd yr Arweinydd yr Aelodau i gymryd ennyd i fyfrio yn dilyn marwolaeth yr Arglwydd Dafydd Elis Thomas, Llywydd cyntaf Cynulliad Cymru a hen gyfaill i Lywodraeth Leol.

Ddydd Sul, 9 Mawrth, 2025, rhannodd yr Arweinydd eu bod wedi gallu gosod torch ar ran y Cyngor mewn seremoni i goffáu 75 mlynedd ers trychineb awyr Llandŵ, lle collodd 80 o bobl eu bywydau, a dywedodd ei bod yn galonogol gweld cynrychiolwyr o glybiau rygbi Aber-carn, Rhisga a Llanharan, a oedd wedi cynnal perthynas agos â'r pentref. Dywedodd yr Arweinydd hefyd eu bod nhw ar hyn o bryd yn codi arian i gynnal a chadw'r safle coffa.

Rhoddodd eglurhad hefyd ynglŷn â chyhoeddiad y Cynllun ar gyfer Cymdogaethau gan Lywodraeth y DU, gan gynghori bod cyhoeddiad cychwynnol wedi bod (heb unrhyw gyllid wedi'i ddyrannu), cyhoeddiad arall yn dilyn hynny heb unrhyw brospectws na sail, a bod y cyhoeddiad diweddaraf yn ymwneud â rhoi gwybod am sail y prospectws a chefnogi'r cysyniad o adfywio'r dref gyfan.

(iii) Gwnaeth yr Aelod Cabinet dros Addysg, y Celfyddydau a'r Gymraeg y cyhoeddiad a ganlyn:

Manteisiodd yr Aelod Cabinet ar y cyfle i ddiolch i bawb a helpodd yn ystod y tân diweddar yn Ysgol Gynradd Sain Tathan, gan gynnwys staff, staff y llyfrgell, y Gymdeithas Rhieni ac Athrawon, Morgan Sindall, seicolegwyr addysgol ac aelodau o'r gymuned, a diolchodd i'r rhai a oedd wedi helpu yn ystod gwyliau hanner tymor i gefnogi dysgwyr.

(iv) Gwnaeth y Prif Weithredwr y cyhoeddiad a ganlyn:

Cyfeiriodd y Prif Weithredwr at y Cynllun Corfforaethol, a oedd yn nodi strategaeth y Cyngor ar gyfer y pum mlynedd nesaf gan gwmpasu ystod o ddyletswyddau gan gynnwys Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, ac a oedd hefyd wedi rhoi ffocws ar gyfer sut roeddem yn gweithio fel Cyngor ar draws timau a chyda chymunedau, gyda datblygiad yn dilyn ymgynghoriad ystyriol. Diolchodd y Prif Weithredwr i swyddogion a ddatblygodd y Cynllun ac i bawb a oedd wedi rhannu barn wrth ddatblygu'r strategaeth hon.

Tynnodd y Prif Weithredwr sylw hefyd at y gofyniad newydd, yr Asesiad Panel o Berfformiad, a nododd mai'r Cyngor oedd y trydydd yng Nghymru i ymgymryd â'r broses a bod amseriad yn allweddol i gefnogi datblygiad rhaglen Bro 2030 a'r rhaglen Trawsnewid, a bod yr argymhellion a nodwyd yn gadarnhaol ac yn dyst i waith staff. Diolchwyd hefyd i staff, Aelodau a phartneriaid a oedd yn rhan o gefnogi'r broses.

CWESTIYNAU CYHOEDDUS –

Ni dderbyniwyd unrhyw gwestiynau gan aelodau'r cyhoedd.

YSTYRIED Y RHYBUDD O GYNNIG A GANLYN [A GYFLWYNWYD GAN Y CYNGHORWYR DR. I.J. JOHNSON A C.M. COWPE] –

Trafodwyd y Rhybudd o Gynnig isod, a gynigiwyd gan y Cynghorydd Hooper ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Dr. Johnson yn y cyfarfod.

Datganoli Ystâd y Goron

Mae'r Cyngor hwn yn credu y dylai Llywodraeth Cymru fod yn gyfrifol am Ystâd y Goron a'i hasedau yng Nghymru, gan ganiatáu ailfuddsoddi elw o Ystâd y Goron yng Nghymru yng Nghymru, fel y mae Llywodraeth yr Alban yn gallu gwneud yn yr Alban lle mae ganddynt y pwerau hyn eisoes.

Mae'r Cyngor yn nodi ymhellach sefyllfa ariannol heriol barhaus Awdurdodau Lleol yng Nghymru, ac yn credu ei bod yn annheg bod preswylwyr cyffredin yn wynebu biliau uwch a llai o wasanaethau tra bod elw a wneir yng Nghymru yn cael ei allforio.

Mae'r Cyngor yn cytuno i ysgrifennu at Brif Weinidog y DU a Phrif Weinidog Llywodraeth Cymru i fynegi ein cefnogaeth i ddatganoli Ystâd y Goron i Lywodraeth Cymru.

Dywedodd y Cynghorydd Cooper fod hwn yn gynnig pwysig i Gymru yn gyffredinol gan Ystâd y Goron yn cynnwys 50,000 erw o dir, ac er nad oedd hyn yn sylweddol ym Mro Morgannwg, roedd hyn yn ymwneud â chydysafiad ehangach gan fod gwerth posibl o tua £850m yn genedlaethol, gydag elw'n tyfu dros amser. Mae ASau Llafur yn Senedd Cymru, ynghyd â'r cyhoedd, yn cefnogi datganoli Ystâd y Goron, fodd bynnag, fe wnaeth Aelodau Seneddol Llafur bleidleisio yn erbyn neu beidio â phleidleisio wrth i'r mater gael ei ystyried yn Senedd y DU. Nododd fod y Cynnig hwn yn bwysig i ddangos cydsafiad â chynghorau eraill yng Nghymru wrth gefnogi datganoli Ystâd y Goron.

Cytunodd y Cynghorydd Goodjohn â'r Cynghorydd Hooper a dywedodd fod pobl Cymru yn cefnogi datganoli i raddau helaeth, a'i fod yn teimlo ei fod yn sefyllfa annheg iawn, ac yn seiliedig ar anghyfiawnder hanesyddol o ecsbloetio adnoddau naturiol. Cytunodd ei bod yn bwysig cefnogi'r llywodraeth ddiwethaf ac unioni camwedd hirsefydlog.

Nododd y Cynghorydd Carroll fod gan y Cyngor lawer o feysydd cyfrifoldeb fel biniau sbwriel y dylid eu trafod yn hytrach nag Ystâd y Goron, gan nad oedd hyn o fewn pŵer y Cyngor i'w reoli. Dywedodd hefyd, pan gafodd Ystâd y Goron ei datganoli yn yr Alban, fod y grant wedi cael ei leihau i adlewyrchu incwm cynyddol sy'n golygu nad oedd mwy o arian i'w ennill. Myfyriodd hefyd ar briodoldeb datganoli mwy o feysydd i Lywodraeth Cymru wrth ystyried eu hanes gyda'r GIG ac addysg.

Cytunodd y Cyngorydd Protheroe â'r Cynnig gan ei bod eisoes wedi'i datganoli yn yr Alban a Gogledd Iwerddon ac roedden nhw hefyd yn teimlo'n hyderus y byddai'r uchelgais am wladwriaeth ddatganoledig yn cael ei wireddu.

Dywedodd y Cyngorydd Sivagnanam hefyd eu bod yn hapus i gefnogi'r Cynnig gan fod hyn yn cyd-fynd â pholisi Llafur Cymru.

Eglurodd y Cyngorydd Hodges fod y £110m a enillwyd yn yr Alban wedi arwain at oddeutu £100m o elw. Croesawodd gefnogaeth y Senedd hefyd, ond dywedodd fod angen i Lafur Cymru alinio gan nad oedd Aelodau Seneddol wedi cefnogi'r cynnig yn Senedd y DU, a gallai hwn fod yn addewid arall wedi'i dorri.

Croesawodd y Cyngorydd Payne yr elw refeniw net posibl o £1.1 biliwn i Gymru.

Dywedodd y Cyngorydd Franks eu bod yn teimlo ei bod yn amlwg nad oedd gan Lafur Cymru unrhyw ddylanwad yn San Steffan, a myfyriodd ar sut y byddai'r Cyngor yn dylanwadu ar Aelodau Seneddol i weithredu polisi.

Gwahoddodd y Cyngorydd Cowpe yr Aelodau i ystyried sut y gellid gwario'r arian hwn, ac awgrymodd fynd i'r afael ag anghydraddoldebau ieuchyd, sy'n costio tua £322m y flwyddyn i'r GIG ac sy'n arwain at heriau fel disgwyliad oes is a phenderfynyddion ehangach eraill. Byddai hyn hefyd yn cefnogi poblogaeth sy'n heneiddio a phrofiadau niweidiol yn ystod plentyndod, a chredodd y gallai'r arian o'n hadnoddau gefnogi anghydraddoldebau ieuchyd.

Cefnogodd y Cyngorydd Williams y Cynnig gan ei fod yn teimlo y dylai'r arian ddod i Gymru ac roedd yn bwysig cefnogi cyngorau eraill, ond bod angen iddynt hefyd roi cydnabyddiaeth i rôl y Frenhiniaeth.

Nododd y Cyngorydd Dr. Johnson gefnogaeth i'r cynigion a chytunodd y dylid defnyddio'r elw i helpu pobl trwy fuddsoddi yn y cymunedau a greodd y cyfoeth. Dywedodd hefyd fod y model eisoes yn bodoli ac y gallai fod o fudd mawr i bobl Cymru, ac y byddai'r newid hwn yn well yn hwyr nag yn hwyrach.

Pwysleisiodd y Cyngorydd Hooper nad mater o fod yn wrth-Frenhiniaeth oedd hyn, ond yn hytrach unioni camwedd hanesyddol.

Cynhaliwyd pleidlais wedi'i chofnodi ar y Cynnig fel a ganlyn:

Aelodau	Canys	Yn Erbyn	Ymatal
Anne Asbrey	√		
Julie Aviet	√		
Gareth Ball	√		
Rhiannon Birch	√		

Bronwen Brooks	√		
Gillian Bruce		√	
Ian Buckley	√		
Lis Burnett	√		
Samantha Campbell	√		
George Carroll		√	
Christine Cave		√	
Charles Champion		√	
Janice Charles		√	
Millie Collins	√		
Marianne Cowpe	√		
Pamela Drake	√		
Vincent Driscoll		√	
Anthony Ernest		√	
Christopher Franks	√		
Wendy Gilligan	√		
Russell Godfrey		√	
Emma Goodjohn	√		
Ewan Goodjohn	√		
Stephen Haines		√	
Sally Hanks	√		
William Hennessy		√	
Nic Hodges	√		
Mark Hooper	√		

Catherine Iannucci-Williams	√		
Gwyn John	√		
Dr. Ian Johnson	√		
Susan Lloyd-Selby	√		
Belinda Loveluck-Edwards	√		
Julie Lynch-Wilson	√		
Kevin Mahoney	√		
Naomi Marshallsea	√		
Michael Morgan	√		
Jayne Norman	√		
Helen Payne	√		
Sandra Perkes	√		
Ian Perry	√		
Joanna Protheroe	√		
Ruba Sivagnanam	√		
Carys Stallard	√		
Neil Thomas	√		
Rhys Thomas		√	
Steffan Wiliam	√		
Margaret Wilkinson	√		
Eddie Williams	√		
Mark Wilson	√		
Nicholas Wood		√	
CYFANSWM	39	12	

Y bleidlais yn cael ei chario, yr oedd

PENDERFYNWYD – Anfon llythyr at Brif Weinidog y DU a Phrif Weinidog Llywodraeth Cymru i fynegi cefnogaeth y Cyngor i ddatganoli Ystad y Goron i Lywodraeth Cymru.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan roi sylw i'r bleidlais sy'n cael ei chynnal ar y Cynnig.

D.S. Oherwydd nad oedd y cyfleuster pleidleisio ar gyfer y Cynghorwyr L. Burnett, G. John ac M.R. Wilson yn gallu gweithredu yn ystod y cyfarfod, cofnodwyd eu pleidleisiau ar lafar trwy gydol y cyfarfod pan oedd angen.

YSTYRIED Y RHYBUDD O GYNNIG A GANLYN [A GYFLWYNWYD GAN Y CYNGHORWYR DR. I.J. JOHNSON A M. HOOPER] –

Trafodwyd y Rhybudd o Gynnig isod, a gynigiwyd gan y Cynghorydd Cowpe ac a eiliwyd gan y Cynghorydd Dr. Johnson yn y cyfarfod.

Effaith y cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol Cyflogwyr

Mae Cyngor Bro Morgannwg yn nodi canfyddiadau adroddiad yr Ombwdsmon ar fethiannau Adran Gwaith a Phensiynau'r DU i gyfathrebu â menywod ynghylch newidiadau i oedran pensiwn y wladwriaeth.

Mae'r Cyngor yn cydnabod effaith y camweinyddu hwn ar fenywod sy'n byw ym Mro Morgannwg, ac yn cytuno i ysgrifennu at y Prif Weinidog i ofyn i'w lywodraeth ailystyried talu iawndal i fenywod yr effeithir arnynt, ac yn anrhydeddu adroddiad ymchwiliad yr Ombwdsmon i'r mater hwn.

Cyflwynodd y Cynghorydd Cowpe drosolwg o'r Cynnig a sut y dylai'r Cyngor gefnogi galwadau i fenywod yr effeithir arnynt gan gamweinyddu gael eu digolledu am hynny, gan nad oedd ganddynt ddigon o amser i baratoi ar gyfer effaith unrhyw newidiadau. Dywedodd hefyd nad oedd y mudiad yn ymwneud ag arian yn unig (amcangyfrifir ei fod yn £10.5 biliwn) gan y byddai'r newidiadau i reolau pensiwn wedi arbed tua £200 biliwn, ond hefyd â gallu'r Llywodraeth i anwybyddu corff gwarchod annibynnol, y dylid gwrandao ar ei gyngor gan fod y mecanwaith hwn yn sylfaenol wrth adfer ffydd y cyhoedd mewn democratiaeth.

Nododd y Cynghorydd Perkes gefnogaeth i'r Cynnig a'r angen i adolygu'r camweinyddu, gan fu'n rhaid i lawer o bobl aros yn y gwaith yn hirach na'r disgwyl neu brofi caledi o ganlyniad i'r newidiadau.

Myfyriodd y Cynghorydd Loveluck-Edwards fod Diwrnod Rhyngwladol y Menywod wedi cael ei gynnal y penwythnos blaenorol, a'i bod yn bwysig gadael etifeddiaeth gadarnhaol wrth gefnogi menywod WASPI. Myfyriodd hefyd ar yr angen i gynnal penderfyniadau'r Ombwdsmon.

Dywedodd y Cyngorydd Asbrey fod anwybyddu'r Ombwdsmon Seneddol a Gwasanaethau Iechyd (PHSO) yn gosod cynsail ynghylch gwneud penderfyniadau, gan eu bod yn chwarae rhan allweddol o ran gwirio a chydbwysu.

Nododd y Cyngorydd Sivagnanam ei bod yn mynd i gefnogi'r Cynnig fel menyw a ffeminist, a'i bod yn teimlo bod yna ddiffyg gofal i'r rhai yr effeithiwyd arnynt.

Cododd y Cyngorydd Godfrey ei fod yn credu bod y Cyngor yn trafod materion a oedd ar lefel genedlaethol ac nad oedd ganddynt unrhyw reolaeth drostynt.

Cytunodd y Cyngorydd Protheroe fod angen unioni camwedd a arweiniodd at ddigwyddiadau bywyd a allai fod yn drychinebus, ac roedd yn siomedig ynghylch penderfyniadau a wnaed. Dywedodd hefyd fod y Cyngor yn defnyddio ei lais i lobïo newid ar ran ei drigolion.

Nododd y Cyngorydd Dr. Johnson fod y mater hwn yn ymwneud â thegwch a chydraddoldeb, ac er bod yr effaith yn anhysbys yn lleol, roedd wedi effeithio ar nifer fawr o bobl, gyda'r diffyg cyfathrebu yn cael yr effaith fwyaf. Roedd yn teimlo bod y wladwriaeth wedi gwneud camgymeriad yr oedd angen ei gywiro.

Teimlodd y Cyngorydd John ei bod yn ofnadwy beth ddigwyddodd i bobl a gafodd eu twyllo gan y llywodraeth.

Dywedodd y Cyngorydd Thomas eu bod, fel Aelod, yn cynrychioli llawer o bobl y mae anghyfiawnder wedi effeithio arnynt, a bod angen cefnogi'r rhai a roddwyd dan anfantais.

Nododd y Cyngorydd Carroll fod gan y Cyngor bŵer dros lawer o bethau sy'n effeithio ar fywydau ac y gallai ddylanwadu arnynt, ac y dylid canolbwyntio ar y rhain a chynrychioli cymunedau yn hytrach na dyblygu rôl ASau a Llywodraeth y DU.

Dywedodd y Cyngorydd Collins fod yna fenywod yn etholaethau lleol pob Aelod a fyddai'n cael eu heffeithio, a bod y Cyngor yn gallu ac yn dal ASau i gyfrif wrth gynrychioli cymunedau.

Cytunodd y Cyngorydd Wilson â hyn ac roedd wedi'i ddychryn gan Aelodau'n dweud beth y gellid ac na ellid ei drafod, ond pwysleisiodd mai un o rolau allweddol y Cyngor oedd lobïo'r llywodraeth.

Dywedodd y Cyngorydd Perry fod angen gweithio gydag ASau i gael eglurder ar rolau a chyfrifoldebau. Mae hefyd yn cydnabod y bom amser demograffig, sef poblogaeth sy'n heneiddio, nad yw llywodraethau olynol wedi gweithredu arno.

Cynhaliwyd pleidlais wedi'i chofnodi ar y Cynnig fel a ganlyn:

Aelodau	Canys	Yn Erbyn	Ymatal
Anne Asbrey	√		
Julie Aviet*			
Gareth Ball	√		
Rhiannon Birch	√		
Bronwen Brooks*			
Gillian Bruce*			
Ian Buckley	√		
Lis Burnett*			
Samantha Campbell	√		
George Carroll		√	
Christine Cave*			
Charles Champion		√	
Janice Charles*			
Millie Collins	√		
Marianne Cowpe	√		
Pamela Drake	√		
Vincent Driscoll		√	
Anthony Ernest			√
Christopher Franks*			
Wendy Gilligan*			√
Russell Godfrey		√	
Emma Goodjohn	√		
Ewan Goodjohn	√		

Stephen Haines		√	
Sally Hanks*			
William Hennessy		√	
Nic Hodges	√		
Mark Hooper	√		
Catherine Iannucci-Williams	√		
Gwyn John	√		
Dr. Ian Johnson	√		
Susan Lloyd-Selby*			
Belinda Loveluck-Edwards	√		
Julie Lynch-Wilson	√		
Kevin Mahoney	√		
Naomi Marshallsea	√		
Michael Morgan	√		
Jayne Norman	√		
Helen Payne*			
Sandra Perkes	√		
Ian Perry			√
Joanna Protheroe	√		
Ruba Sivagnanam	√		
Carys Stallard	√		
Neil Thomas	√		
Rhys Thomas		√	
Steffan Wiliam	√		

Margaret Wilkinson	√		
Eddie Williams	√		
Mark Wilson	√		
Nicholas Wood		√	
CYFANSWM	30	8	3

D.S. * Wedi datgan buddiant yn yr eitem hon, nid oedd y Cynghorwyr Aviet, Brooks, Bruce, Burnett, Cave, Charles, Franks, Hanks, Lloyd-Selby a Payne yn bresennol pan ystyriwyd yr eitem hon.

Y bleidlais yn cael ei chario, yr oedd

PENDERFYNWYD – Y dylid anfon llythyr at y Prif Weinidog yn gofyn i'w lywodraeth ailystyried talu iawndal i fenywod yr effeithir arnynt, ac anrhydeddu adroddiad ymchwiliad yr Ombwdsmon i'r mater hwn.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan roi sylw i'r bleidlais sy'n cael ei chario ar y Cynnig.

CYNNIG I DDIWYGIO POLISI DARPARIAETH ISAFSWM REFENIW 2024/25 (CYF) –

Cyflwynodd yr Arweinydd yr adroddiad, gan hysbysu bod Aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio wedi ystyried a chymeradwyo'r cynnig i ddiwygio'r Isafswm Sefyllfa Refeniw 2024/25 yn y cyfarfod ar 6 Ionawr, 2025.

Roedd y Polisi wedi'i ddiweddarau gan adlewyrchu ar newidiadau mewn canllawiau, a meincodi yn erbyn Awdurdodau Lleol eraill yng Nghymru, gan arwain at newid yn y modd y byddai'r Cyngor yn cyfrifo cyfnodau oes asedau.

PENDERFYNWYD – Cymeradwyo'r diwygiadau arfaethedig i'r Polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw ar gyfer 2024/25 ar gyfer benthyca â chymorth.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

YMGYNGHORI Â THRETHDALWYR ANNOMESTIG (PW) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r sefyllfa o ystyried y ffaith na dderbyniwyd unrhyw ymatebion i'r ymgynghoriad.

Rheswm dros y penderfyniad

Cydymffurfio â Rheoliadau Trethdalwyr Annomestig (Ymgynghori) 1992 (Offeryn Statudol Rhif 3171).

DIWYGIADAU I GYFANSODDIAD Y CYNGOR (SM / PGCD) –

Rhannodd yr Arweinydd drosolwg o newidiadau arfaethedig i gyfansoddiad y Cyngor, sef diwygiadau arfaethedig i Reolau Gweithdrefn Contractau'r Cyngor, sydd wedi'u diweddarau i adlewyrchu Deddf Caffael 2023 a ddeddfwyd yn ddiweddar a Rheoliadau Caffael (Cymru) sy'n dod i rym ar 24 Chwefror 2025.

PENDERFYNWYD –

- (1) Cymeradwyo'r diwygiadau i Adran 18 o'r enw Rheolau Gweithdrefn Contractau Cyfansoddiad y Cyngor fel y manylir arnynt yn Atodiad 1 i'r adroddiad ac fel yr amlinellwyd ym mharagraffau 2.1 i 2.8 a diwygio Cyfansoddiad y Cyngor yn unol â hynny.
- (2) Cymeradwyo dirprwyaethau swyddogion fel yr amlinellwyd ym mharagraff 2.9 yr adroddiad a diwygio Cyfansoddiad y Cyngor yn unol â hynny.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Er mwyn adlewyrchu newidiadau deddfwriaethol a gyflwynwyd o 24 Chwefror, 2025.
- (2) Rhoi sylw i ddeddfwriaeth ac er budd llywodraethu da.

ASESIAD PERFFORMIAD PANEL CYNGOR BRO MORGANNWG (CYF) –

Rhannodd yr Arweinydd fod yr Asesiad Panel o Berfformiad yn amserol gyda datblygiad y Cynllun Corfforaethol newydd a bod yr adroddiad yn ganlyniad i adolygiad gan banel o gyfoedion allanol. Nododd ei fod yn adroddiad cadarnhaol iawn gyda nifer o gryfderau, a oedd yn dyst i waith y Cyngor, a bod nifer o argymhellion wedi dod i'r amlwg. Roedd y meysydd i'w gwella yn cynnwys cynllunio ar gyfer lleoedd, nodi newid, adeiladu ar bartneriaethau cryf ac yna sicrhau bod y Cyngor yn defnyddio ei drefniadau llywodraethu a'i adnoddau yn effeithiol.

Dywedodd y Cynghorydd Carroll ei fod wedi cyfarfod â'r Panel a rhoi adroddiad onest o'i farn, sef ei fod yn siomedig gyda chanlyniad canfyddiadau'r Asesiad Panel o Berfformiad. Roedd yn ofni y gallai hyn greu hunanfodlonrwydd pan oedd angen diwygio radicalaidd.

Dywedodd y Cynghorydd Wilson fod gan bob Aelod gyfrifoldeb corfforaethol fel aelodau o'r corff cyhoeddus i fod yn barchus at swyddogion a helpodd yr Aelodau i ymgymryd â'u rôl. Teimlodd fod condemnio'r adroddiad yn dwyn anfri ar y Cyngor.

Dywedodd y Cynghorydd Goodjohn na ddylai'r Cyngor orffwys ar ei fri, a theimlodd ei fod yn waith da ymhlith cefndir adnoddau. Fodd bynnag, roedd yr ymateb yn bwysig, yn enwedig sut mae'r Cyngor yn rhoi gwybod am y newid hwn i drigolion.

PENDERFYNWYD –

- (1) Nodi'r adroddiad a'r atodiadau, ynghyd â barn y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.
- (2) Cymeradwyo ymateb y Cyngor i Asesiad Perfformiad y Panel.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Ystyried barn y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.
- (2) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad, barn y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a'r trafodaethau yn y cyfarfod.

Y FRO 2030 CYNLLUN CORFFORAETHOL DRAFFT BRO MORGANNWG 2025- 30 (CYF) –

Cyflwynodd yr Arweinydd y Cynllun Corfforaethol drafft a oedd wedi'i rannu gyda'r holl Bwyllgorau Craffu ac wedi bod yn destun ymgynghori sylweddol. Nodwyd bod yna bum amcan lles a fyddai'n helpu'r trigolion, y Cyngor a phartneriaid i wella llesiant ym Mro Morgannwg. Tynnodd yr Arweinydd sylw at ddwy elfen allweddol o'r adroddiad, y cyntaf oedd yr hyn a oedd wedi newid o ganlyniad i'r gwaith ymgynghori, a'r ail oedd sut y byddai'r Cyngor yn gweithio gyda phartneriaid yn y dyfodol.

Nid oedd y Cynghorydd Carroll yn credu y byddai'r Cynllun Corfforaethol yn gwella perfformiad, gan nad oedd pwyslais ar ddarparu'r gwasanaeth gorau am y pris gorau – pryder yr oedd wedi'i godi o'r blaen yn y Pwyllgor Craffu Perfformiad Corfforaethol ac Adnoddau. Dywedodd y dylai ffocws y Cynllun fod ar wella cynhyrchiant a sicrhau gwerth am arian, a chyfeiriodd at y ffaith bod cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant yn cael eu crybwyll nifer sylweddol o weithiau.

Nododd y Cynghorydd Haines fod y ddogfen yn ei bryderu. Dywedodd fod yr hyn oedd yn digwydd yn Sain Tathan, megis adeiladu ar dir, yn mynd yn groes i'r strategaeth hon, a'i fod yn credu y dylai creu lleoedd fod yn flaenoriaeth.

Nododd y Cynghorydd Hooper fod gwerth enfawr mewn amrywiaeth, a dylai'r Cyngor fod yn ei chefnogi. Teimlai fod datganiadau cyffredinol ynghylch cydraddoldeb a chynhyrchiant yn anghywir ac na ellid eu cymhwyso i'r sector cyhoeddus.

Pwysleisiodd hefyd yr angen i ail-lunio gwasanaethau a'r angen i wneud yr un pethau mewn modd mwy effeithlon.

Dywedodd y Cynghorydd Wilson ei fod yn teimlo bod y Cynllun yn adlewyrchu gwerthoedd y Cyngor, a bod yna lawer o gyfeiriadau at wasanaethau gweithredol fel ailgylchu, gwastraff a mannau gwyrdd. Rhannodd ei fod yn falch o'r Cynllun Corfforaethol a oedd yn uchelgeisiol i drigolion.

Cydnabu'r Cynghorydd Dr. Johnson fod nifer o fersiynau diwygiedig o'r Cynllun wedi bod, a'i fod yn well fyth o ganlyniad i hynny. Roedd yn teimlo bod y Cynllun yn uchelgeisiol o ran ei nodau a'i amcanion, ac mai'r her fyddai cyflawni'r Cynllun hwn. Dywedodd fod angen adnoddau ariannol clir i gyflawni ei nodau, a gobeithio, ymhen pum mlynedd, y bydd y Cyngor yn gallu dweud ei fod wedi cyflawni amcanion y Cynllun. Dywedodd hefyd fod angen aliniad rhwng amcanion y Cynllun Corfforaethol a'r strwythur craffu. Myfyriodd y Cynghorydd Dr. Johnson hefyd ar sylwadau blaenorol ynglŷn â chydaddoldeb ac awgrymodd y gallai'r wybodaeth anghywir hon fod o ganlyniad i gam-fynegi gwybodaeth o'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb, a chynghorodd y dylid cynnal dadansoddiad gwell cyn ei gyflwyno fel ffaith.

Roedd y Cynghorydd Sivagnanam yn falch iawn o gefnogi Cynllun uchelgeisiol o ran sut roedd y Cyngor yn cefnogi trigolion, ac roedd yn credu y byddai hyn yn helpu i greu Bro Morgannwg fwy cyfartal, gyda'r ffocws ar helpu'r rhai mwyaf difreintiedig. Myfyriodd hefyd ar waith y Cyngor o ran gwella cydraddoldeb megis ei statws Oed-Gyfeillgar a phrosiect Ei Llais Cymru.

Roedd y Cynghorydd John yn falch iawn o gefnogi'r Cynllun ac anogodd bobl i'w ddarllen gan ei fod yn cynnwys llawer o wybodaeth. Mynegodd ddiolchiadau i'r swyddogion hefyd.

Dywedodd y Cynghorydd Cave nad oedd yn teimlo bod pethau yn y Cyngor hyd yn oed yn fwy cyfartal. Er enghraifft, adeiladu ar safleoedd gwyrdd er gwrthwynebiad a'r anallu i ailosod to neuadd y pentref. Nododd hefyd yr angen i ddefnyddio technoleg i wella gwasanaethau.

Dywedodd y Cynghorydd Hodges fod angen cyllid ar Gynllun Corfforaethol, ac roedd yn pryderu nad oedd yr economi yn gwella i gefnogi. Roedd yn teimlo bod treth dwristiaeth a datganoli Ystâd y Goron yn gyfleoedd i gynyddu cyllid.

Tynnodd y Cynghorydd Perry sylw at y buddsoddiad cyfyngedig yn y dyfodol fel technoleg werdd a theithio llesol. Nododd dlodi gwledig hefyd, a oedd yn bodoli yn y Fro. Roedd yn teimlo y gallai'r Cynghorau Tref a Chymuned fod yn gwneud mwy ac yn cymryd cyfrifoldebau ychwanegol. Cwestiynodd y Cynghorydd Perry hefyd a oedd y Cynllun yn ychwanegu gwerth neu a fyddai hyn yn cael ei gyflawni beth bynnag. Pwysleisiodd hefyd yr angen am fwy o amrywiaeth a mwy o safbwyntiau, gan gynnwys cyfathrebu trawsbleidiol, gan fod yna bobl dalentog a allai ddylanwadu ar bolisi.

Ymatebodd yr Arweinydd fod yna ystod o wasanaethau unigryw yn cael eu darparu gan y Cyngor, a fyddai'n costio symiau sylweddol i'w cyflawni, felly nid oeddent yn

gallu cael eu rhoi ar gontract allanol. Fe wnaethant hefyd rannu Pecyn Cymorth Creu Lleoedd y gallai pob Aelod ei ddefnyddio i gefnogi creu lleoedd o fewn cymunedau. Cydnabu'r Arweinydd hefyd nad oedd talentau pob Aelod yn cael eu defnyddio ac ystyriodd hyn yn rhan allweddol o gynigion craffu, a phwysleisiodd fod angen i'r Cynllun a'r holl Aelodau fod yn uchelgeisiol er lles trigolion Bro Morgannwg.

Cynhaliwyd pleidlais wedi'i chofnodi ar yr argymhellion a gynhwyswyd yn yr adroddiad, fel a ganlyn:

Aelodau	Canys	Yn Erbyn	Ymatal
Anne Asbrey	√		
Julie Aviet	√		
Gareth Ball	√		
Rhiannon Birch	√		
Bronwen Brooks	√		
Gillian Bruce		√	
Ian Buckley	√		
Lis Burnett	√		
Samantha Campbell	√		
George Carroll		√	
Christine Cave		√	
Janice Charles		√	
Millie Collins	√		
Marianne Cowpe	√		
Pamela Drake	√		
Vincent Driscoll		√	
Anthony Ernest		√	
Christopher Franks	√		
Wendy Gilligan	√		

Russell Godfrey		√	
Emma Goodjohn	√		
Ewan Goodjohn	√		
Stephen Haines		√	
Sally Hanks	√		
William Hennessy		√	
Nic Hodges	√		
Mark Hooper	√		
Catherine Iannucci-Williams	√		
Gwyn John	√		
Dr. Ian Johnson	√		
Susan Lloyd-Selby	√		
Belinda Loveluck-Edwards	√		
Julie Lynch-Wilson	√		
Kevin Mahoney		√	
Naomi Marshallsea	√		
Michael Morgan	√		
Jayne Norman	√		
Helen Payne	√		
Sandra Perkes	√		
Ian Perry		√	
Joanna Protheroe	√		
Ruba Sivagnanam	√		
Carys Stallard	√		

Neil Thomas	√		
Rhys Thomas		√	
Steffan Wiliam	√		
Margaret Wilkinson	√		
Eddie Williams	√		
Mark Wilson	√		
Nicholas Wood		√	
CYFANSWM	37	13	

Y bleidlais yn cael ei chario, yr oedd

PENDERFYNWYD –

- (1) Cymeradwyo Cynllun Corfforaethol drafft 2030 y Fro (Atodiad A i'r adroddiad).
- (2) Y dylid dirprwyo awdurdod i'r Cyfarwyddwr Adnoddau Corfforaethol, mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet Perfformiad ac Adnoddau, i wneud unrhyw ddiweddariadau ffeithiol i gynnwys y Cynllun cyn ei gyhoeddi (er enghraifft, gwybodaeth yn ymwneud â gwybodaeth gyllidebol).

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau yn y cyfarfod.
- (2) Er mwyn sicrhau Vale 2030, roedd y Cynllun Corfforaethol, pan gafodd ei gyhoeddi, yn cynnwys y wybodaeth ddiweddaraf oedd ar gael (er enghraifft, gwybodaeth am y gyllideb ar gyfer 2025-26).

D.S. Nid oedd y Cyngorydd Champion yn bresennol ar gyfer y bleidlais.

STRATEGAETH GYFALAF A RHAGLEN FUDDSODDI 2025/26 I 2029/30 (CYF) –

Amlinellodd yr Arweinydd y strategaeth arfaethedig ar gyfer y Rhaglen Gyfalaf a ddatblygwyd ar sail ffactorau amrywiol megis setliadau blynyddol, derbyniadau cyfalaf ac effaith y farchnad lafur ehangach. Eglurwyd bod y cynnig yn gymysgedd o grant a benthyca, a'i fod yn gynnydd o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol – disgwyliwyd iddo fod yn £434m dros y blynyddoedd nesaf – a bod cyfran sylweddol ohono yn gysylltiedig ag ysgolion a thai.

Nododd y Cyngorydd Dr. Johnson gefnogaeth i'r Strategaeth Gyfalaf, gyda'r rhan fwyaf yn perthyn i adeiladu tai cyngor neu ysgolion, a bod Plaid Cymru yn cefnogi hynny. Myfyriodd ar yr her o orfod cael cadarnhad ynglŷn â chyllid gan Lywodraeth Cymru blwyddyn yn ar ôl blwyddyn, sy'n ei gwneud yn heriol cynllunio ar gyfer y dyfodol.

Croesawodd y Cyngorydd Perkes y Strategaeth gan fod tai yn allweddol, a bod cyflawniadau sylweddol wedi bod, megis adeiladu 82 o gartrefi newydd, a'r bartneriaeth sydd ar ddod â Chyngor Caerdydd a fyddai'n cynnig y cyfle i adeiladu rhagor am lai. Dywedodd eu bod yn teimlo mai bywyd boddhaol oedd y cam cyntaf i lwyddiant mewn bywyd.

PENDERFYNWYD –

- (1) Cymeradwyo Strategaeth Gyfalaf 2025/26 fel y nodir yn Atodiad 1 i'r adroddiad.
- (2) Cymeradwyo'r Rhaglen Gyfalaf derfynol ar gyfer y blynyddoedd 2025/26 i 2029/30 fel y nodir yn Atodiad 2 i'r adroddiad.
- (3) Y dylid dirprwyo awdurdod i Swyddogion drosglwyddo £10k neu lai rhwng cynlluniau a gymeradwywyd eisoes o fewn y Rhaglen Gyfalaf bum mlynedd.
- (4) Y dylid dirprwyo awdurdod i'r Prif Weithredwr a'r Pennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151, mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet Perfformiad ac Adnoddau, i wneud ychwanegiadau, dileadau neu drosglwyddiadau i neu o'r:
 - ff. 2025/26 i 2029/30 Rhaglen Gwella Tai fel y bo'n briodol.
 - ii. 2025/26 i 2029/30 Cyllidebau Adnewyddu Asedau fel y bo'n briodol.
 - iii. Cynlluniau a ariennir gan S106 yn amodol ar ymgynghori ag Aelodau fel sy'n ofynnol o dan y broses bresennol.
 - iv. Cynlluniau Datgarboneiddio.
 - v. Cynlluniau Cronfa Creu Cymunedau Cryf.
 - vi. rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu.
 - vii. Cynlluniau Grant Addasiadau Dewisol.
 - viii. Cynlluniau Adfywio'r Fro.
 - ix. Cronfa Ffyniant Gyffredin.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Cymeradwyo'r Strategaeth Gyfalaf ar gyfer 2025/26.
- (2) Gosod a chymeradwyo Rhaglenni Cyfalaf y dyfodol hyd at 2029/30.
- (3) Galluogi swyddogion i symud ymlaen â chynlluniau'n gyflymach lle'r oedd angen trosglwyddiadau gwerth isel o dan £10k.

(4) Galluogi'r gyllideb Cyfalaf Tai, cyllidebau Adnewyddu Asedau, cynlluniau A106, Cynlluniau Datgarboneiddio, Cronfa Creu Cymunedau Cryfach, rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu, Cynlluniau Grant Addasiadau Dewisol, cynlluniau Adfywio'r Fro a'r Gronfa Ffyniant Gyffredin i gael eu rheoli'n effeithiol.

STRATEGAETH RHEOLI TRYSORLYS A BUDDSODDI 2025/26 A DIWEDDARIAD AR GYFER 2024/25 (CYF) –

Cyflwynodd yr Arweinydd drosolwg o reolaeth y trysorlys gan fod yr angen i ddangos cynladwyedd ariannol yn bwysig, ac y dylai Aelodau fod wedi cael hyfforddiant yn y maes hwn yn ddiweddar. Roeddent yn rhannu o gwmpas amcangyfrifon diwygiedig mewn gwariant, a dangosyddion darbodus ehangach, ac yn amlinellu sefyllfa fenthycar Cyngor a buddsoddiadau ehangach.

PENDERFYNWYD –

(1) Cymeradwyo'r polisi diwygiedig ar gyfer gwneud y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw o 2024/25 ymlaen.

(2) Cymeradwyo'r Strategaeth Fuddsoddi a Rheoli'r Trysorlys arfaethedig ar gyfer 2025/26 gan gynnwys y penderfyniadau penodol canlynol (a nodir yn Atodiad 2 i'r adroddiad):

- Pennu'r Terfyn Awdurdodedig ar gyfer Dyled Allanol ar £265.394m ar gyfer 2024/25, £296.207m ar gyfer 2025/26, £331.078m ar gyfer 2026/27 a £381.753m ar gyfer 2027/28.
- Pennu'r Ffin Weithredol ar gyfer Dyled Allanol ar £244.170m ar gyfer 2024/25, £263.914m ar gyfer 2025/26, £297.677m ar gyfer 2026/27 a £347.407m ar gyfer 2027/28.
- Rhoi awdurdod dirprwyedig i'r Pennaeth Cyllid/Swyddog Adran 151 o fewn cyfanswm y Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Weithredol fel yr amcangyfrifwyd ar gyfer blynnyddoedd unigol i sicrhau symudiad rhwng y terfynau y cytunwyd arnynt ar wahân ar gyfer benthycar a rhwymedigaethau hirdymor eraill.
- Pennu'r terfyn uchaf o £0m ar gyfer 2024/25, £10m ar gyfer 2025/26, £10m ar gyfer 2026/27 a £10m ar gyfer 2027/28 ar gyfer cyfanswm y prif symiau a fuddsoddwyd am dros 364 diwrnod.
- Pennu swm y benthycar rhagamcanol oedd yn aeddfedu ar gyfradd sefydlog ym mhob cyfnod yn ganran o gyfanswm y benthycar rhagamcanol oedd yn gyfradd sefydlog fel a nodir isod (ac y manylir arno ymhellach yn Atodiad 1 i'r adroddiad).

Tabl 1 - Terfynau uchaf ac isaf ar gyfer benthycar cyfradd sefydlog

	Terfyn Uchaf	Terfyn Isaf
Dan 12 mis	20%	0%
12 mis ac o fewn 24 mis	40%	0%
24 mis ac o fewn 5 mlynedd	40%	0%

5 mlynedd ac o fewn 10 mlynedd	40%	0%
10 oed a hŷn	100%	0%

- Byddai unrhyw doriadau i'r Dangosyddion Darbodus yn cael eu hadrodd i gyfarfod nesaf y Cabinet, ac eithrio'r Terfyn Awdurdodedig ar gyfer Dyled Allanol a fyddai angen cymeradwyaeth y Cyngor Llawn ymlaen llaw.

(3) Cymeradwyo'r Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys a nodir yn Atodiad 3 i'r adroddiad.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Cytuno ar sail cyfrifiad Darpariaeth Isafswm Refeniw ar gyfer 2024/25 ymlaen.
- (2) Er mwyn i'r Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a'r Strategaeth Buddsoddi Blynyddol fel y'i paratowyd gael ei chymeradwyo fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003.
- (3) Er mwyn i'r Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys gael ei gymeradwyo.

CYLLIDEB DRAFFT 2025/26 A CHYNLLUN ARIANNOL TYMOR CANOLIG 2025/26 I 2029/30 (CYF) –

Cyflwynodd yr Arweinydd drosolwg o'r gyllideb arfaethedig ar gyfer 2025/26, a rhannodd fod hyn yn seiliedig ar y setliad a dderbyniwyd gan Lywodraeth Cymru, sef yr ail isaf yng Nghymru fesul pen. Eglurwyd bod y cynnydd arfaethedig yn y Dreth Gyngor yn 5.9%, sy'n is na'r cyfartaledd yng Nghymru ar gyfer y flwyddyn i ddod, a phwynt canran yn is na'r hynny yr ymgynghorwyd arno oherwydd newidiadau hwyr i'r setliad gan Lywodraeth Cymru. Amlinellwyd sut mae ysgolion a gofal cymdeithasol o hyd yn cael y rhan fwyaf (71%) o'r gyllideb, ond bod angen cefnogi'r meysydd hyn ac alinio â'r amcanion lles "Dechrau Gorau mewn Bywyd" a "Cefnogi'r Rhai Mwyaf Agored i Niwed" yn y Cynllun Corfforaethol. Myfyriwyd hefyd ar y ffaith bod yna fwch yn y gyllideb o hyd, a bydd angen cefnogi hynny drwy weithgarwch trawsnewidiol (trwy raglen Ail-lunio) a chyfres o arbedion, sy'n cael eu cefnogi gan asesiadau o'r effaith ar gydraddoldeb, fel bod cronfeydd wrth gefn yn parhau i gael eu cadw yn unol â deddfwriaeth, a byddant yn parhau i weithio gyda Llywodraeth Cymru ynghylch setliadau aml-flwyddyn yn y dyfodol er mwyn cefnogi cynllunio tymor hwy.

Diolchodd y Cynghorydd Dr. Johnson i'r staff am eu gwaith ar gefnogi cyllideb gymhleth ac i CLILC yn eu rôl lobiö. Tynnwyd sylw hefyd at sut roedd y gyllideb yn cynnig cynnydd mewn gwariant a thoriadau i wasanaethau anstatudol, gan bwysleisio eu bod yn teimlo nad oedd cyni wedi dod i ben. Nodwyd bod ad-drefnu Craffu yn y dyfodol yn hanfodol wrth fonitro adnoddau a chynigion ariannol wrth symud ymlaen, a nodwyd y dylid gwneud y setliad ar gyfer y Gwasanaeth Tân ac Achub ar wahân gan eu bod yn gyfrifol am eu cyllidebau eu hunain, mewn modd tebyg i sut mae Cynghorau Tref a Chymuned yn gosod eu cyllidebau ar hyn o bryd.

Dywedodd y Cynghorydd Carroll eu bod yn teimlo bod y gyllideb yn adlewyrchiad o gamreoli, gyda thrigolion yn talu “mwy am lai”, fel parcio ceir a chasglu gwastraff. Teimlodd hefyd fod y Cyngor yn canolbwyntio ar y pethau anghywir fel gwaith biwrocraidd ac amrywiaeth, cydraddoldeb a chynhwysiant, ac nid ei bwrpas craidd. Credodd hefyd y byddai'r gyllideb arfaethedig yn cael effaith negyddol ar drigolion, a bod y cynnydd arfaethedig yn uwch na'r MPD. Esboniodd ymhellach nad oedd yn credu bod mater cynhyrchiant yn cael ei gymryd o ddifrif, a bod angen nodi effeithlonrwydd gan fod y Cyngor wedi colli rheolaeth ar ei gyllid, bod angen newid gweinyddiaeth ar y Cyngor, ac fe ddylai ddefnyddio ei gronfeydd wrth gefn i gadw cyfradd y Dreth Gyngor yn isel.

Roedd y Cynghorydd Franks yn teimlo bod y Weinyddiaeth wedi methu â llobio am setliad uwch, ac roedd angen gwneud mwy i ddylanwadu ar y llywodraeth ynghylch sut y gallai'r Cyngor gael y gyllideb sydd ei angen i ddiwallu ei anghenion. Gofynnodd a gafodd arbedion eu costio'n briodol ac a aseswyd eu heffaith, gan ei fod yn teimlo bod y gyllideb hon wedi methu ag argyhoeddi'r cyhoedd ynglŷn â'i chadernid a'i gwerth. Cwestiynodd hefyd gynaliadwyedd tymor hwy'r gyllideb a chyfeiriodd at y gostyngiad arfaethedig o ran addysg fel pryder.

Dywedodd y Cynghorydd Goodjohn fod y gyllideb mewn theori yn gynnnydd mewn termau real yng ngwariant y Cyngor, a bod angen i'r Cyngor ariannu newidiadau yr effeithir arnynt gan boblogaeth sy'n heneiddio ac anghenion dysgu ychwanegol, gan fod angen gwelliant sylweddol mewn gwasanaethau cyhoeddus.

Holodd y Cynghorydd Hooper sut roedd cynigion o ran taliadau parcio yn cael eu hadlewyrchu yn y gyllideb, gan eu bod o hyd yn destun ymgynghoriad, a phwysleisiodd yr effaith ar fusnesau a chymunedau lleol. Nododd eu bod yn credu bod hon yn gyllideb gynydd, a oedd yn adlewyrchu safbwyntiau ehangach Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU. Myfyriodd hefyd ar bwysigrwydd rôl y Cyngor wrth gefnogi amrywiaeth, cydraddoldeb a chynhwysiant.

Tynnodd y Cynghorydd Hodges sylw at y 700,000 o bobl anabl a allai o bosibl fynd i dlodi oherwydd diwygio lles, ac y byddai angen i'r Cyngor gefnogi'r bobl hyn. Cododd y mater o ddiffyg Adran Damweiniau ac Achosion Brys yn y Sir, sy'n effeithio ar iechyd pobl, a dywedodd fod Llywodraeth Cymru yn cael trafferth dod i delerau â materion fel yr amlygwyd drwy'r gyllideb. Mynegodd ddiffyg ffydd yn arweinyddiaeth yr wrthblaid, gan ei fod yn teimlo bod eu sylwadau yn ffuantus.

Dywedodd y Cynghorydd Perry eu bod yn teimlo ein bod o hyd yn byw mewn cyfnod cyni ac yn gweld cynnydd mewn tlodi. Nododd fod y gostyngiadau diweddar i gyllidebau cymorth tramor yn amlygu pa mor hawdd yw pigo ar bobl sy'n agored i niwed. Dywedodd eu bod yn teimlo bod y Dreth Gyngor yn atchweliadol ac yn cael effaith fwy ar bobl sydd â llai o arian. Dywedodd hefyd fod angen mwy o gynllunio ar gyfer y dyfodol ac ystyried y syniadau a'r technolegau newydd.

Nododd y Cynghorydd Wilson fod y Cyngor yn gynhyrchiol, gan sôn am gymarebau maint dosbarthiadau a llwythi gwaith gofal cymdeithasol, a nododd nad slafdy oedd y Cyngor, gyda thargedau cynhyrchiant bisâr. Rhannodd nad oedd cael gwared â biniau wedi cael effaith drychinebus, a dim ond nifer fach o finiau yr effeithiwyd

arnynt (tua 160) lle roeddent yn edrych ar finiau ailgylchu, ond gallai newidiadau i ofal gael effaith fwy sylweddol, a phwysleisiodd fod y Cabinet yn ceisio trawsnewid y Cyngor i fod mor effeithiol ac effeithlon â phosibl.

Ymatebodd yr Arweinydd y byddai unrhyw newidiadau i sut mae'r broses ar gyfer y Gwasanaeth Tân ac Achub yn gweithio yn fach iawn ac na fyddant yn cael unrhyw effaith sylweddol ar drigolion, a rhannodd y gwaith lloŷio a wnaed ar lefel genedlaethol, fel cymryd rhan mewn pwyllgorau. Cytunwyd y byddai trefniadau craffu yn y dyfodol yn helpu gyda rhai o'r cwestiynau a godwyd, gan fod yr adolygiad yn canolbwyntio ar ganlyniadau. Yn olaf, dywedodd yr Arweinydd fod gweithio mewn partneriaeth â'r Aelod Seneddol lleol wedi helpu i godi ymwybyddiaeth o fecanweithiau adrodd ar gyfer tyllau ffordd.

Cynhaliwyd pleidlais wedi'i chofnodi ar yr argymhellion a gynhwyswyd yn yr adroddiad, fel a ganlyn:

Aelodau	Canys	Yn Erbyn	Ymatal
Anne Asbrey		√	
Julie Aviet	√		
Gareth Ball	√		
Rhiannon Birch	√		
Bronwen Brooks	√		
Gillian Bruce		√	
Ian Buckley	√		
Lis Burnett	√		
Samantha Campbell		√	
George Carroll		√	
Christine Cave		√	
Janice Charles		√	
Millie Collins		√	
Marianne Cowpe		√	
Pamela Drake	√		

Vincent Driscoll		√	
Anthony Ernest		√	
Christopher Franks		√	
Wendy Gilligan	√		
Russell Godfrey		√	
Emma Goodjohn	√		
Ewan Goodjohn	√		
Stephen Haines		√	
Sally Hanks	√		
William Hennessy		√	
Nic Hodges		√	
Mark Hooper		√	
Catherine Iannucci-Williams	√		
Gwyn John	√		
Dr. Ian Johnson		√	
Susan Lloyd-Selby	√		
Belinda Loveluck-Edwards	√		
Julie Lynch-Wilson	√		
Kevin Mahoney		√	
Naomi Marshallsea	√		
Michael Morgan	√		
Jayne Norman	√		
Helen Payne	√		
Sandra Perkes	√		

Ian Perry		√	
Joanna Protheroe	√		
Ruba Sivagnanam	√		
Carys Stallard	√		
Neil Thomas	√		
Rhys Thomas		√	
Steffan Wiliam		√	
Margaret Wilkinson	√		
Eddie Williams	√		
Mark Wilson	√		
Nicholas Wood		√	
CYFANSWM	28	22	

Y bleidlais yn cael ei chario, yr oedd

PENDERFYNWYD –

- (1) Cymeradwyo cynnydd o 5.9% yn Nhreth y Cyngor.
- (2) Cymeradwyo'r gyllideb ar gyfer 2025/26 fel y'i nodwyd yn yr adroddiad.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Roedd gosod cyfradd flynyddol Treth y Cyngor yn benderfyniad polisi allweddol i'r Cyngor.
- (2) Roedd gosod cyllideb gytbwys yn gyfrifoldeb statudol ac yn benderfyniad i'r Cyngor Llawn.

POLISI TÂL 2025/26 (CYF) –

Cyflwynodd yr Arweinydd y Polisi Tâl, a oedd yn amlinellu sut y dylid gwobrwyo gweithwyr yn deg am ddyletswyddau, a oedd wedi newid yn gynyddrannol yn seiliedig ar newidiadau ehangach. Roeddent hefyd yn cydnabod y gostyngiad yn y bwlc cyflog rhwng y rhywiau, ac roedd y lluosrif rhwng y cyflogau isaf ac uchaf yn galonogol.

PENDERFYNWYD – Cymeradwyo Polisi Tâl y Cyngor fel y'i hatodwyd yn Atodiad A i'r adroddiad i'r Cabinet ar 6 Chwefror, 2025 (Cofnod Rhif C247).

Rheswm dros y penderfyniad

Ymateb i'r gofynion cyfreithiol o dan Reoliadau Diwygio Awdurdodau Lleol (Rheolau Sefydlog) (Cymru) 2014, Deddf Llywodraeth Leol (Cymru) 2015 a chyngor cysylltiedig gan Lywodraeth Cymru a bod yn agored ac yn atebol mewn perthynas â sut mae'r Cyngor yn gwobrwyo ei staff.

D.S. Gadawodd pob Prif Swydddog, ac eithrio dau Swydddog Gwasanaethau Democrataidd a Chraffu a oedd yn gwasanaethu'r cyfarfod a Phennaeth Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol, y cyfarfod pan ystyriwyd yr eitem hon. Arhosodd y Pennaeth Adnoddau Dynol a Datblygu Sefydliadol yn y cyfarfod, hyd nes y byddai pleidlais ar y mater, er mwyn darparu unrhyw eglurhad yr oedd ei angen ar Aelodau Etholedig.

GOSOD TRETH Y CYNGOR 2025/26 –

Dywedodd yr Arweinydd, wrth gyflwyno'r adroddiad, y dylai fod yn syml iawn ar ôl cael y trafodaethau a'r bleidlais yn gynharach yn y cyfarfod mewn perthynas â'r gyllideb refeniw yn gynharach ac amlinellodd y praesept fesul ardal leol gan gynnwys y Cyngorau Tref a Chymuned a chynnwys manylion praesept y Comisiynydd Heddlu a Throseddau hefyd. Roedd hwn yn adroddiad blynyddol a gyflwynwyd i'r Cyngor fel rhan o osod Treth y Cyngor ac roedd i'r Cyngor ei gymeradwyo ac felly cynigiodd y penderfyniadau, a eiliwyd gan y Cyngorydd Brooks.

Cynhaliwyd pleidlais wedi'i chofnodi ar yr argymhellion a gynhwyswyd yn yr adroddiad, fel a ganlyn:

Aelodau	Canys	Yn Erbyn	Ymatal
Anne Asbrey		√	
Julie Aviet	√		
Gareth Ball	√		
Rhiannon Birch	√		
Bronwen Brooks	√		
Ian Buckley	√		
Lis Burnett	√		

Samantha Campbell		√	
George Carroll		√	
Christine Cave		√	
Janice Charles		√	
Millie Collins		√	
Marianne Cowpe		√	
Pamela Drake	√		
Vincent Driscoll		√	
Anthony Ernest		√	
Christopher Franks		√	
Wendy Gilligan	√		
Russell Godfrey		√	
Emma Goodjohn	√		
Ewan Goodjohn	√		
Stephen Haines		√	
Sally Hanks	√		
Nic Hodges		√	
Mark Hooper		√	
Catherine Iannucci-Williams	√		
Gwyn John	√		
Dr. Ian Johnson		√	
Susan Lloyd-Selby	√		
Belinda Loveluck-Edwards	√		
Julie Lynch-Wilson	√		

Kevin Mahoney		√	
Naomi Marshallsea	√		
Michael Morgan	√		
Jayne Norman	√		
Sandra Perkes	√		
Ian Perry		√	
Joanna Protheroe	√		
Ruba Sivagnanam	√		
Carys Stallard	√		
Neil Thomas	√		
Rhys Thomas		√	
Steffan Wiliam		√	
Margaret Wilkinson	√		
Eddie Williams	√		
Mark Wilson	√		
Nicholas Wood		√	
CYFANSWM	27	20	

Y bleidlais yn cael ei chario, yr oedd

PENDERFYNWYD –

(1) Y dylid nodi y cyfrifodd y Cabinet (y Weithrediaeth) yn ei gyfarfod ar 19 Rhagfyr 2024 y symiau canlynol ar gyfer y flwyddyn 2025/26 yn unol â'r rheoliadau a wnaed dan Adran 33(5) Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992:-

- (a) 63,970 – sef y swm a gyfrifwyd gan y Cabinet (y Weithrediaeth) yn unol â rheoliad 3 Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sylfaen y Dreth Gyngor) (Cymru) 1995, fel y'u diwygiwyd, fel sylfaen y Dreth Gyngor ar gyfer y flwyddyn.

(b) Rhan o ardal y Cyngor

Y Barri	21,434
Tregolwyn	385
Y Bont-faen gyda Llanfleiddan	3,017
Dinas Powys	4,054
Ewenni	455
Llancarfan	495
Llandochoau	979
Llandŵ	443
Llanfair	393
Llan-gan	470
Llan-faes	252
Llanilltud Fawr	4,384
Llanfihangel	244
Penarth	11,840
Pendeulwyn	367
Pen-llin	1,181
Llanbedr-y-fro	549
Sain Tathan	1,756
Saint-y-brid	1,504
Sain Dunwyd	212
Sain Siorys a Llansanffraid Elái	241
Sain Nicolas a Thresimwn	775
Sili a Larnog	2,849
Llanddunwyd	333
Gwenfô	1,563
Y Wig	553
Cyfanswm Sylfaen y Dreth Gyngor, Cyngorau Tref a Chymuned	60,728
Y Rhws	3,242
Cyfanswm Sylfaen y Dreth Gyngor	63,970

sef y symiau a gyfrifwyd gan y Cabinet (y Weithrediaeth) yn unol â rheoliad 6 y Rheoliadau, fel y'u diwygiwyd, fel symiau sylfaen y dreth gyngor ar gyfer y flwyddyn ar gyfer anheddau yn y rhannau hynny o'r ardal y mae un neu fwy o eitemau arbennig yn berthnasol iddynt.

(2) Bod y symiau canlynol yn cael eu cyfrifo gan y Cyngor ar gyfer y flwyddyn 2025/26 yn unol ag Adrannau 32 i 36 Deddf Gyllid Llywodraeth Leol 1992:

(a) Cyfansymu'r symiau y mae'r Cyngor yn eu hamcangyfrif ar gyfer yr eitemau a nodir yn Adran 32 (2) (a) i (d) a (2A) y Ddeddf (gan gynnwys Praeseptau Cyngor Tref / Cymuned sy'n £3,850,614)	£461,536,101

(b)	Cyfansymu'r symiau y mae'r Cyngor yn eu hamcangyfrif ar gyfer yr eitemau a nodir yn Adran 32 (3) (a), (aa) a (c), a (3A) y Ddeddf	£127,651,000
(c)	Y swm y mae'r cyfanswm yn (2)(a) uchod yn fwy na'r cyfanswm yn (2)(b) uchod, a gyfrifwyd gan y Cyngor, yn unol ag Adran 32(4) y Ddeddf fel y gofyniad ar gyfer cyllideb y flwyddyn.	£333,885,101
(d)	Cyfansymu'r symiau y mae'r Cyngor yn amcangyfrif y cânt eu talu yn ystod y flwyddyn i Gronfa'r Cyngor mewn perthynas ag ardrethi annomestig wedi'u hailddosbarthu, y grant cynnal referiwr, ei gynllun gostyngiad treth gyngor, grantiau ychwanegol neu grantiau arbennig llai Rhyddhad Ardrethi Annomestig yn ôl Disgresiwn penodol	£224,157,740
(e)	Y swm yn (2)(c) uchod llai'r swm yn (2)(d) uchod, wedi'i rannu gan y swm yn (1)(a) uchod, a gyfrifwyd gan y Cyngor, yn unol ag Adran 33(1) y Ddeddf fel swm sylfaenol y dreth gyngor ar gyfer y flwyddyn.	£1,715.29
(f)	Cyfansymu swm yr holl eitemau arbennig y cyfeirir atynt yn Adran 34(1) y Ddeddf.	£3,850,614
(g)	Y swm yn (2)(e) uchod llai'r canlyniad a geir trwy rannu'r swm yn (2)(f) uchod gan y swm yn (1)(a) uchod, a gyfrifwyd gan y Cyngor, yn unol ag Adran 34(2) y Ddeddf, fel swm sylfaenol y dreth gyngor ar gyfer y flwyddyn ar gyfer aneddiadau yn y rhannau hynny o'r ardal lle nad yw eitemau arbennig yn berthnasol iddynt.	£1,655.10
(h)	<u>Rhan o ardal y Cyngor</u>	<u>£</u>
	Y Barri	1,718.44
	Tregolwyn	1,708.74
	Y Bont-faen gyda Llanfleiddan	1,772.61
	Dinas Powys	1,692.96
	Ewenni	1,707.85
	Llancarfan	1,689.73
	Llandochoau	1,729.66
	Llandŵ	1,682.19
	Llanfair	1,670.16
	Llan-gan	1,680.17
	Llan-faes	1,711.14
	Llanilltud Fawr	1,727.60

Llanfihangel	1,687.05
Penarth	1,745.34
Pendeulwyn	1,680.99
Pen-llin	1,668.86
Llanbedr-y-fro	1,698.82
Y Rhws	1,655.10
Sain Tathan	1,705.10
Saint-y-brid	1,678.10
Sain Dunwyd	1,679.55
Sain Siorys a Llansanffraid Elái	1,686.22
Sain Nicolas a Thresimwn	1,742.55
Sili a Larnog	1,689.99
Llanddunwyd	1,679.12
Wenvoe	1,682.82
Y Wig	1,671.37

Y symiau a geir trwy ychwanegu at y swm yn (2)(g) uchod y symiau o'r eitem neu'r eitemau arbennig sy'n berthnasol i anheddau yn y rhannau hynny o ardal y Cyngor a nodir uchod, wedi'u rhannu ym mhob achos gan y swm yn (1)(b) uchod, wedi'u cyfrifo gan y Cyngor, yn unol ag Adran 34(3) y Ddeddf fel symiau sylfaenol y dreth gyngor ar gyfer y flwyddyn ar gyfer anheddau yn y rhannau hynny o'r ardal y mae un neu fwy o eitemau arbennig yn berthnasol iddynt.

(i) Rhan o ardal y Cyngor

£	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Y Barri	1,145.63	1,336.56	1,527.50	1,718.44	2,100.32	2,482.19	2,864.07	3,436.88	4,009.69
Tregolwyn	1,139.16	1,329.02	1,518.88	1,708.74	2,088.46	2,468.18	2,847.90	3,417.48	3,987.06
Y Bont-faen gyda Llanfleiddan	1,181.74	1,378.70	1,575.65	1,772.61	2,166.52	2,560.44	2,954.35	3,545.22	4,136.09
Dinas Powys	1,128.64	1,316.75	1,504.85	1,692.96	2,069.17	2,445.39	2,821.60	3,385.92	3,950.24
Ewenni	1,138.57	1,328.33	1,518.09	1,707.85	2,087.37	2,466.89	2,846.42	3,415.70	3,984.98
Llancarfan	1,126.49	1,314.23	1,501.98	1,689.73	2,065.23	2,440.72	2,816.22	3,379.46	3,942.70
Llandochau	1,153.11	1,345.29	1,537.48	1,729.66	2,114.03	2,498.40	2,882.77	3,459.32	4,035.87
Llandŵ	1,121.46	1,308.37	1,495.28	1,682.19	2,056.01	2,429.83	2,803.65	3,364.38	3,925.11
Llanfair	1,113.44	1,299.01	1,484.59	1,670.16	2,041.31	2,412.45	2,783.60	3,340.32	3,897.04
Llan-gan	1,120.11	1,306.80	1,493.48	1,680.17	2,053.54	2,426.91	2,800.28	3,360.34	3,920.40
Llan-faes	1,140.76	1,330.89	1,521.01	1,711.14	2,091.39	2,471.65	2,851.90	3,422.28	3,992.66
Llanilltud Fawr	1,151.73	1,343.69	1,535.64	1,727.60	2,111.51	2,495.42	2,879.33	3,455.20	4,031.07
Llanfihangel	1,124.70	1,312.15	1,499.60	1,687.05	2,061.95	2,436.85	2,811.75	3,374.10	3,936.45
Penarth	1,163.56	1,357.49	1,551.41	1,745.34	2,133.19	2,521.05	2,908.90	3,490.68	4,072.46
Pendeulwyn	1,120.66	1,307.44	1,494.21	1,680.99	2,054.54	2,428.10	2,801.65	3,361.98	3,922.31
Pen-llin	1,112.57	1,298.00	1,483.43	1,668.86	2,039.72	2,410.58	2,781.43	3,337.72	3,894.01
Llanbedr-y-fro	1,132.55	1,321.30	1,510.06	1,698.82	2,076.34	2,453.85	2,831.37	3,397.64	3,963.91
Y Rhws	1,103.40	1,287.30	1,471.20	1,655.10	2,022.90	2,390.70	2,758.50	3,310.20	3,861.90
Sain Tathan	1,136.73	1,326.19	1,515.64	1,705.10	2,084.01	2,462.92	2,841.83	3,410.20	3,978.57
Saint-y-brid	1,118.73	1,305.19	1,491.64	1,678.10	2,051.01	2,423.92	2,796.83	3,356.20	3,915.57
Sain Dunwyd	1,119.70	1,306.32	1,492.93	1,679.55	2,052.78	2,426.02	2,799.25	3,359.10	3,918.95
Sain Siorys a Llansanffraid Elái	1,124.15	1,311.50	1,498.86	1,686.22	2,060.94	2,435.65	2,810.37	3,372.44	3,934.51
Sain Nicolas a Thresimwn	1,161.70	1,355.32	1,548.93	1,742.55	2,129.78	2,517.02	2,904.25	3,485.10	4,065.95
Sili a Larnog	1,126.66	1,314.44	1,502.21	1,689.99	2,065.54	2,441.10	2,816.65	3,379.98	3,943.31
Llanddunwyd	1,119.41	1,305.98	1,492.55	1,679.12	2,052.26	2,425.40	2,798.53	3,358.24	3,917.95
Wenvoe	1,121.88	1,308.86	1,495.84	1,682.82	2,056.78	2,430.74	2,804.70	3,365.64	3,926.58
Y Wig	1,114.25	1,299.95	1,485.66	1,671.37	2,042.79	2,414.20	2,785.62	3,342.74	3,899.86

y symiau a geir trwy luosogi y symiau yn (2)(g) a (2)(h) uchod gan y rhif sydd, yn y gyfran a nodir yn Adran 5 (1/1A) y Ddeddf, yn berthnasol i anheddau a restrir mewn band prisio penodol wedi'u rhannu gan y rhif sydd, yn y gyfran hon, yn berthnasol i anheddau a restrir ym mand prisio D, a gyfrifwyd gan y Cyngor, yn unol ag Adran 36 (1) y Ddeddf, fel y symiau i'w hystyried ar gyfer y flwyddyn mewn perthynas â chategorïau anheddau a restrir mewn bandiau prisio gwahanol.

(3) Nodi bod y Comisiynydd Heddlu a Throseddau dros Dde Cymru, ar gyfer y flwyddyn 2025/26, wedi dweud bod y symiau canlynol mewn praeseptau wedi'u cyhoeddi i'r Cyngor, yn unol ag Adran 40 Deddf Gyllid Llywodraeth Leol 1992, ar gyfer pob un o'r categorïau anheddau a ddangosir isod:-

£	Bandiau Priso							
A	B	C	D	E	F	G	H	I
252.45	294.52	336.60	378.67	462.82	546.97	631.12	757.34	883.56

(4) Wedi cyfrifo'r cyfanswm ym mhob achos y symiau yn (2)(i) a (3) uchod, bod Cyngor Bwrdeistref Sirol Bro Morgannwg, yn unol ag Adran 30 (2) Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992, drwy hyn yn pennu'r symiau canlynol fel symiau'r Dreth Gyngor ar gyfer y flwyddyn 2025/26.

Rhan o ardal y Cyngor	£	Bandiau Priso								
	£	A	B	C	D	E	F	G	H	I
Y Barri		1,398.08	1,631.08	1,864.10	2,097.11	2,563.14	3,029.16	3,495.19	4,194.22	4,893.25
Tregolwyn		1,391.61	1,623.54	1,855.48	2,087.41	2,551.28	3,015.15	3,479.02	4,174.82	4,870.62
Y Bont-faen gyda Llanfleiddan		1,434.19	1,673.22	1,912.25	2,151.28	2,629.34	3,107.41	3,585.47	4,302.56	5,019.65
Dinas Powys		1,381.09	1,611.27	1,841.45	2,071.63	2,531.99	2,992.36	3,452.72	4,143.26	4,833.80
Ewenni		1,391.02	1,622.85	1,854.69	2,086.52	2,550.19	3,013.86	3,477.54	4,173.04	4,868.54
Llancarfan		1,378.94	1,608.75	1,838.58	2,068.40	2,528.05	2,987.69	3,447.34	4,136.80	4,826.26
Llandochoau		1,405.56	1,639.81	1,874.08	2,108.33	2,576.85	3,045.37	3,513.89	4,216.66	4,919.43
Llandŵ		1,373.91	1,602.89	1,831.88	2,060.86	2,518.83	2,976.80	3,434.77	4,121.72	4,808.67
Llanfair		1,365.89	1,593.53	1,821.19	2,048.83	2,504.13	2,959.42	3,414.72	4,097.66	4,780.60
Llan-gan		1,372.56	1,601.32	1,830.08	2,058.84	2,516.36	2,973.88	3,431.40	4,117.68	4,803.96
Llan-faes		1,393.21	1,625.41	1,857.61	2,089.81	2,554.21	3,018.62	3,483.02	4,179.62	4,876.22
Llanilltud Fawr		1,404.18	1,638.21	1,872.24	2,106.27	2,574.33	3,042.39	3,510.45	4,212.54	4,914.63
Llanfihangel		1,377.15	1,606.67	1,836.20	2,065.72	2,524.77	2,983.82	3,442.87	4,131.44	4,820.01
Penarth		1,416.01	1,652.01	1,888.01	2,124.01	2,596.01	3,068.02	3,540.02	4,248.02	4,956.02
Pendeulwyn		1,373.11	1,601.96	1,830.81	2,059.66	2,517.36	2,975.07	3,432.77	4,119.32	4,805.87
Pen-llin		1,365.02	1,592.52	1,820.03	2,047.53	2,502.54	2,957.55	3,412.55	4,095.06	4,777.57
Llanbedr-y-fro		1,385.00	1,615.82	1,846.66	2,077.49	2,539.16	3,000.82	3,462.49	4,154.98	4,847.47
Y Rhws		1,355.85	1,581.82	1,807.80	2,033.77	2,485.72	2,937.67	3,389.62	4,067.54	4,745.46
Sain Tathan		1,389.18	1,620.71	1,852.24	2,083.77	2,546.83	3,009.89	3,472.95	4,167.54	4,862.13
Saint-y-brid		1,371.18	1,599.71	1,828.24	2,056.77	2,513.83	2,970.89	3,427.95	4,113.54	4,799.13
Sain Dunwyd		1,372.15	1,600.84	1,829.53	2,058.22	2,515.60	2,972.99	3,430.37	4,116.44	4,802.51
Sain Siorys a Llansanffraid										
Elái		1,376.60	1,606.02	1,835.46	2,064.89	2,523.76	2,982.62	3,441.49	4,129.78	4,818.07
Sain Nicolas a Thresimwn		1,414.15	1,649.84	1,885.53	2,121.22	2,592.60	3,063.99	3,535.37	4,242.44	4,949.51
Sili a Larnog		1,379.11	1,608.96	1,838.81	2,068.66	2,528.36	2,988.07	3,447.77	4,137.32	4,826.87
Llanddunwyd		1,371.86	1,600.50	1,829.15	2,057.79	2,515.08	2,972.37	3,429.65	4,115.58	4,801.51
Wenvoe		1,374.33	1,603.38	1,832.44	2,061.49	2,519.60	2,977.71	3,435.82	4,122.98	4,810.14
Y Wig		1,366.70	1,594.47	1,822.26	2,050.04	2,505.61	2,961.17	3,416.74	4,100.08	4,783.42

- (5) BOD gostyngiad am dalu'r Dreth Gyngor yn brydlon ddim yn cael ei roi.
- (6) BOD y Sêl Gyffredin yn cael ei hatodi i'r Dreth Gyngor ddywededig.
- (7) BOD hysbysiadau o greu'r Trethi Cyngor dywededig wedi'u llofnodi gan y Prif Weithredwr yn cael eu hysbysebu yn y wasg leol dan Adran 38(2) Deddf Gyllid Llywodraeth Leol 1992.

Rheswm dros y penderfyniadau

(1-7) Er mwyn gosod Treth y Cyngor ar gyfer 2025/26.

MONITRO CYFALAF AR GYFER Y CYFNOD 1 EBRILL I 30 MEDI 2024
(CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C180, 28 Tachwedd, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

CYNLLUN ÔL-OSOD TAI PAS2035 2024/25 (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C186, 28 Tachwedd, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

CYNLLUN ÔL-OSOD TAI PAS2035 2024/25 (Rhan II) (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C190, 28 Tachwedd, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

NEILLTUO DAU EIDDO O'R STOC TAI I'R GYFADRAN GWASANAETHAU
CYMDEITHASOL (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C209, 19 Rhagfyr, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

PARTNERIAETH TAI CAERDYDD A'R FRO (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C215, 19 Rhagfyr, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

PARTNERIAETH TAI CAERDYDD A'R FRO (RHAN II) (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C219, 19 Rhagfyr, 2024 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

PARCIO CEIR (CYF) -

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C228, 9 Ionawr, 2025 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

CYLLIDEB GYCHWYNNOL 2025/26 A CHYNLLUN ARIANNOL TYMOR
CANOLIG 2025/26 I 2029/30 CYNIGION AR GYFER YMGYNGHORI (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C234, 16 Ionawr, 2025 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

CYNIGION RHAGLEN GYFALAF DRAFFT 2025/26 I 2029/30 (CYF) –

PENDERFYNWYD – Nodi'r defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys (Cofnod Cabinet Rhif C235, 16 Ionawr, 2025 (fel y nodir yn Adran 15.14.2(ii) o Gyfansoddiad y Cyngor).

Rheswm dros y penderfyniad

Mae adrodd ar y defnydd o'r Weithdrefn Penderfyniad Brys yn un o ofynion Cyfansoddiad y Cyngor.

D.S. Oherwydd nad oedd y cyfleuster pleidleisio ar gyfer y Cyngorwyr L. Burnett, G. John ac M.R. Wilson yn gallu gweithredu yn ystod y cyfarfod, cofnodwyd eu pleidleisiau ar lafar yn y cyfarfod pan oedd angen.

CWESTIYNAU YN UNOL AG ADRAN 4.19 O GYFANSODDIAD Y CYNGOR –

Cyflwynwyd yr ymatebion a ganlyn i gwestiynau'r Aelodau fel y'u cynhwyswyd yn yr agenda:

(i) Cwestiwn gan y Cyngorydd W.A. Hennessy

Pam nad yw gwasanaeth hanfodol fel Adran Treth Cyngor yr Awdurdod ar agor i'r cyhoedd bum diwrnod yr wythnos?

Ymateb gan yr Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Mae gwasanaeth Treth y Cyngor ar agor i'r cyhoedd bum diwrnod yr wythnos.

(ii) Cwestiwn gan y Cyngorydd M.J. Hooper

A allai'r Arweinydd roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Cyngor ar gynnydd y Prosiect Creu Tonnau, gan gynnwys a fydd modd cyflawni'r prosiect diwygiedig o fewn cyfyngiadau cyllidebol?

Ymateb gan yr Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Mae'r gwaith yn parhau ar brosiect Y Barri - Creu Tonnau. Bydd y prosiect yn gwella Glannau'r Barri ymhellach, gyda pharc, marina a chanolfan chwaraeon dŵr newydd, ac ailddatblygu Swyddfa'r Doc hanesyddol yn ofod masnachol. Er bod disgwyl heriau o ran cost gyda phrosiect o'r raddfa hon (£19.9m), mae'r Cyngor yn parhau i fod yn hyderus y gellir ei gyflawni o fewn y gyllideb ac mae'n gweithio'n agos gyda phartneriaid i gwblhau'r cynllun cyflawni.

Atodol

Gofynnodd y Cynghorydd Hooper a ellid cadarnhau amserlenni prosiectau, a dywedodd yr Arweinydd eu bod yn cymeradwyo cytundebau terfynol gyda Llywodraeth y DU cyn cyflwyno cais cynllunio yn ddiweddarach eleni.

(iii) Cwestiwn gan y Cynghorydd G. Bruce

Pam ei bod mor anodd i berson o dan 50 oed gael eiddo Cyngor i ddiwallu eu hanghenion?

Ymateb gan yr Aelod Cabinet dros Dai Sector Cyhoeddus a Chynnwys Tenantiaid

Yn hanesyddol, mae prinder sylweddol o anheddau i bobl sengl wedi bod gyda'r Cyngor. Dim ond 29% o'r stoc tai sy'n llety un ystafell wely, ac ar ôl diystyru llety gwarchod ac eiddo sydd wedi'u neilltuo ar gyfer pensïynwyr, dim ond 310 o gartrefi Cyngor sydd ar gael ar gyfer pobl sengl o dan 60 oed. Mae hyn yn cyfateb i 7.8% o stoc tai'r cyngor. Mae yna hefyd nifer sylweddol o bobl sengl a chyplau ar y rhestr aros tai sydd angen llety un ystafell wely, gyda 4,120 o ymgeiswyr wedi'u cofrestru ar 4 Mawrth 25 (y mae 2,965 ohonynt yn ymgeiswyr sengl o dan 60 oed). O ganlyniad, mae yna bwysau digartrefedd sylweddol, ac mae'r Cyngor wedi darparu cyngor a chymorth digartrefedd i dros 400 o bobl sengl yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf. Mae mater arall yn ymwneud â'r Lwfans Tai Lleol a'r ffaith nad yw pobl sengl, dan 35 oed, yn gallu cael mynediad at fudd-daliadau (heblaw am y gyfradd ystafell a rennir), gan gyfyngu ar gyfleoedd a allai fod ar gael yn y sector rhentu preifat. Mae'r Cyngor a phartneriaid RSL yn blaenoriaethu cyfran o anheddau newydd ar gyfer pobl sengl a chyplau, er mwyn cynyddu'r stoc o lety sydd ar gael.

(iv) Cwestiwn gan y Cynghorydd C.P. Franks

Pa drafodaethau y mae Aelodau'r Cabinet a Swyddogion wedi'u cynnal gydag Ymddiriedolwyr y Ganolfan Gymunedol ynghylch cynigion i drosglwyddo perchnogaeth i'r gymuned?

Ymateb gan yr Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Nid ydym eto wedi dechrau trafodaethau ar drefniadau rheoli Canolfannau

Cymunedol yn y dyfodol gyda'r gwahanol Gymdeithasau Canolfannau Cymunedol. Rydym wedi bod yn aros i'r gyllideb gael ei chwblhau a byddwn wedyn yn ymgysylltu â nhw yn unol â hynny.

Atodol

Gofynnodd y Cyngorydd Franks sut y gellid cyflawni'r £50,000 (oddeutu) a ddyrannwyd yn erbyn y maes hwn mewn arbedion os na fu unrhyw ymgysylltu eto, ac ymatebodd yr Arweinydd iddo mai amcangyfrif yw hwn a ragwelir, a bod y gyllideb yn cael ei hadolygu'n rheolaidd gan amlygu ynghylch cyflawni arbedion. Amlygwyd hefyd sut mae sgysiau yn dechrau gyda chanolfannau cymunedol, gyda lefelau amrywiol o gymorth sydd eu hangen.

(v) Cwestiwn gan y Cyngorydd G.D.D. Carroll

Faint o swyddogion Amrywiaeth, Cydraddoldeb a Chynhwysiant neu rolau cysylltiedig y mae'r Cyngor yn eu cyflogi a beth yw cyfanswm cost flynyddol y rolau hyn i'r Cyngor?

Ymateb gan yr Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Rwy'n cyfaddef nad ydw i'n deall pwrpas y cwestiwn hwn yn llawn.

Rydym yn cyflogi oddeutu 5,400 ac mae gan bob un o'n cydweithwyr gyfrifoldeb (Deddf Cydraddoldeb 2010, Dyletswydd Cydraddoldeb Sector Cyhoeddus 2011) i hyrwyddo a pharchu amrywiaeth, cydraddoldeb a chynhwysiant gan ei fod yn ofyniad deddfwriaethol. Ychwanegwch at hynny y 54 o Gynghorwyr sydd mewn sefyllfa debyg ac sydd â dyletswydd i fod yn gynhwysol wrth ymgysylltu â thrigolion ac etholwyr.

Atodol

Gofynnodd y Cyngorydd Carroll am nifer y bobl a gyflogir yn y rolau hyn, a phwysleisiodd yr Arweinydd eu hateb blaenorol sef bod gan bawb gyfrifoldeb, a bod yna hefyd sawl swyddog yn y tîm cydraddoldeb, nad oes ganddynt unrhyw ddyletswyddau uwch (heblaw galluogi swyddogaethau statudol) na'r rheiny a grybwyllwyd yn flaenorol.

(vi) Cwestiwn gan y Cyngorydd A.M. Collins

Beth yw'r gyfradd siopau gweigion busnes presennol ym mhob un o'r pum canol tref ym Mro Morgannwg?

Ymateb gan y Dirprwy Arweinydd ac Aelod Cabinet dros Lefydd Cynaliadwy

Dim ond un mesur o iechyd canol tref yw cyfraddau adeiladau gwag. Mae'r Tîm Datblygu Economaidd yn gweithio gyda Data Cymru a menter Trefi Smart Llywodraeth Cymru i ddatblygu set ehangach o ddangosyddion i lywio asesiad mwy cynhwysfawr yn y dyfodol.

Mae'r cyfraddau adeiladau gwag presennol ar gyfer y 5 canol trefi a gofnodwyd fel a ganlyn: Heol Holltwn 12%, Y Stryd Fawr/Broad Street 8.9%, Llanilltud Fawr 5%, Penarth 4.5%, a'r Bont-faen 14.6%. Mae'r ffigurau hyn yn cael eu cofnodi'n flynyddol fel rhan o broses fonitro'r Cynllun Datblygu Lleol. Mae'r Bont-faen a Llanilltud Fawr wedi dirywio ychydig ers yr arolwg diwethaf yn 2023 ond mae canol trefi'r Barri a Phenarth wedi gwella. Roedd y gyfradd gyfartalog yng Nghymru ar gyfer adeiladau gwag yn 2023 (y ffigur diweddaraf sydd gennym) rhwng 16.5 a 17%.

Atodol

Gofynnodd y Cynghorydd Collins beth fyddai'n cael ei wneud i leihau nifer yr adeiladau gwag er mwyn dod â bywyd i'r Stryd Fawr, ac ymatebodd y Cynghorydd Brooks gan ddweud bod hwn yn ddarn parhaus o waith, ac y bydd y Cyngor yn gweithio gyda Phartneriaeth y Barri yn 2025/26 i gefnogi'r dref gyfan, gan gynnwys Heol Holltwn ac y bydd yn datblygu Cynllun Adfywio ar y cyd â'r Cyngor fel rhan o'r Cynllun ar gyfer Cymdogaethau (a elwid gynt yn Gynllun Hirdymor ar gyfer Trefi) a ryddhawyd yn ddiweddar. Bydd y Cynllun yn cynnwys rhaglen fuddsoddi 4 blynedd gyda ffocws ar y Barri.

(vii) Cwestiwn gan y Cynghorydd G.D.D. Carroll

Pa ddadansoddiad y mae'r Cyngor wedi'i wneud o effeithiau ei bolisi gwaith o gartref ar allbwn yr Awdurdod?

Ymateb gan yr Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Nid oes gan y Cyngor bolisi 'gweithio o gartref'.

Atodol

Gofynnodd y Cynghorydd Carroll am effaith gweithio gartref ar gynhyrchiant y Cyngor, ac ymatebodd yr Arweinydd iddo ei bod yn anodd ateb cwestiwn ar bolisi nad yw'n bodoli, ond bod gan y Cyngor strategaeth Gweithio Hybrid a pholisi cysylltiedig.

Mae'r polisi'n caniatáu i reolwyr llinell a phrif swyddogion weithio gyda'u timau i bennu unrhyw drefniadau gweithio hybrid. Mae hyn yn aml er budd y Cyngor gan fod pobl yn y lle iawn ar yr amser iawn ac yn gallu denu gweithwyr. Dim ond nifer fach o staff sy'n gymwys o blith 5400 o weithwyr, gyda nifer sylweddol yn gweithio ym maes tai a'r amgylchedd, gwasanaethau cymdeithasol, ysgolion a C1V, sydd allan yn Cymunedau yn cefnogi pobl bob dydd. Mae'r polisi yn ei le ar gyfer nifer fechan o staff sy'n gallu gweithio yn y lle gorau iddyn nhw eu hunain a'r sefydliad yn unol â'u dyletswyddau.

(viii) Cwestiwn gan Dr. I.J. Johnson

Pryd fydd Ysgol newydd Iolo Morganwg yn agor?

Ymateb gan yr Aelod Cabinet dros Addysg, y Celfyddydau a'r Gymraeg

Rhagwelir y bydd y gwaith adeiladu ar y safle yn dechrau ym mis Ionawr 2026, yn dilyn cynnodau tendro, dylunio a chynllunio llwyddiannus a cheisiadau SAB. Mae'r trosglwyddiad adeilad presennol wedi'i gynllunio ar gyfer Ebrill 2027.

Atodol

Gofynnodd y Cynghorydd Dr. Johnson am y rheswm dros y newid yn yr amserlenni, gan fod yr ymgynghoriad wedi'i anelu'n wreiddiol at fis Medi 2025, ac ymatebodd y Cynghorydd Birch iddo y bydd angen iddynt gael rhagor o fanylion a bydd yn hysbysu'r aelodau os bydd unrhyw lithriad yn y dyfodol.

(ix) Cwestiwn gan y Cynghorydd G.D.D. Carroll

Pa wasanaethau Deallusrwydd Artiffisial y mae'r Awdurdod yn eu defnyddio ar hyn o bryd i gynorthwyo gyda darparu gwasanaethau?

Ymateb gan yr Arweinydd Gweithredol ac Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Mae'r Cyngor yn gweld cyfle sylweddol i ddefnyddio Deallusrwydd Artiffisial (AI) i wella darpariaeth gwasanaethau wrth sicrhau bod sicrwydd, diogelwch ac ystyriaethau moesegol yn parhau i fod yn ganolog i'n dull gweithredu. Mae hyn wedi'i nodi yn y Strategaeth Ddigidol sy'n rhan allweddol o'r Rhaglen Ail-lunio.

Er mwyn galluogi defnydd diogel ac effeithiol, rydym wedi cyflwyno hyfforddiant AI i staff ac rydym yn cwblhau ymgyrch – gan gynnwys polisiâu wedi'u diweddarau – i gefnogi mabwysiadu'r dechnoleg mewn modd cyfrifol. Mae llawer o'r offer digidol trydydd parti a ddefnyddir ar draws y sefydliad ar hyn o bryd, fel Adobe PDF Reader, Figma, a Canva, yn cynnwys swyddogaethau AI. Rydym yn cefnogi cydweithwyr i ddefnyddio'r rhain yn ddiogel.

Un maes o ffocws arbennig yw'r defnydd o Microsoft CoPilot. Mae hyn yn caniatáu inni ddefnyddio AI yn ein hamgylchedd Microsoft heb i'n data gael ei ddefnyddio i hyfforddi modelau allanol. Ar hyn o bryd rydym yn cynnal Asesiad o Barodrwydd ar gyfer CoPilot, gyda chefnogaeth CLILC, i nodi'r newidiadau sydd eu hangen er mwyn ei ddefnyddio'n ddiogel. Oherwydd y goblygiadau o ran costau, byddwn yn cynnal treialon mewn meysydd a ddewiswyd yn ofalus, lle gellir dangos gwerth clir a chynaliadwy, cyn ystyried ei fabwysiadu'n ehangach. Y tu hwnt i Microsoft, rydym yn datblygu partneriaethau gyda gwerthwyr i archwilio achosion i ddefnyddio AI. Rydym yn gweithio gydag Amazon ar dreialon sy'n mynd y tu hwnt i gymwysiadau unigol, gyda'r nod o greu microwasanaethau amlbro wedi'u pweru gan AI, y gellir eu defnyddio mewn sawl ffordd i optimeiddio costau. Un o'r rhai cyntaf i gael eu rhoi ar waith fydd offer cyfieithu â chymorth AI, a fydd yn galluogi creu dogfennau mewn gwahanol ieithoedd yn gyflym ac yn effeithlon, yn ogystal â fersiynau 'hawdd eu darllen'.

Mae Prawf Cysyniad wedi'i gytuno ar gyfer trawsgrifio, cynhyrchu adroddiadau a dogfennaeth â chymorth AI, gyda Gofal Cymdeithasol fel yr achos defnydd

cychwynnol, a bydd y gwaith yn dechrau yn ystod yr wythnosau nesaf. O ystyried faint o amser mae'n ei gymryd i gynnal asesiadau ac ysgrifennu adroddiadau, rydym yn rhagweld manteision sylweddol o ganlyniad i'r gweithrediad hwn. Ar ôl gwerthuso, byddwn yn penderfynu a ddylid parhau gyda chynnyrch a brynir, trosoli datrysiadau Microsoft, neu ddatblygu offeryn mewnol – o bosibl mewn cydweithrediad ag Awdurdodau Lleol eraill.

Mae cyfleoedd i ddefnyddio AI yn y Ganolfan Gyswllt hefyd yn cael eu hystyried. Rydym yn mabwysiadu dull o welliannau parhaus er mwyn sicrhau bod AI yn gwella profiad cwsmeriaid yn hytrach na chreu rhwystredigaeth. Mae ein meysydd ffocws yn cynnwys:

- Optimeiddio'r gwaith o drin galwadau trwy alluogi staff i adalw gwybodaeth yn gyflymach, gan leihau amseroedd galwadau ac amseroedd aros;
- Treialu dull a gaiff ei yrru gan AI i drin galwadau er mwyn rheoli camau cychwynnol yr alwad cyn ei throsglwyddo i asiant dynol;
- Defnyddio sgysbotiau a phroses awtomataidd i drin galwadau niferus, gwerth isel – wrth sicrhau trosglwyddiad di-dor i asiant dynol lle bo angen;
- Datblygu bots wedi'u pweru gan AI ar draws sianeli gwe, negeseuon a llais i ddelio ag ymholiadau arferol bob dydd yn effeithiol.

Ystyriaeth allweddol yn ein dull yw bod rhyngweithio dynol yn aml yn helpu i adnabod materion isorweddol, gan alluogi ymyrraeth gynnar. Er enghraifft, gallai cais arferol am gasglu biniau ddatgelu preswlydd sydd angen cymorth ychwanegol, gan osgoi'r angen ymyriadau iechyd neu ofal costus. Bydd AI yn cael ei ddefnyddio i ategu, nid disodli, yr agwedd hanfodol hon ar ddarparu gwasanaeth.

Mae ein Map Ffordd a Strategaeth Ddigidol yn blaenoriaethu adeiladu seilwaith diogel, y gellid ei ehangu, sy'n ein galluogi i fanteisio i'r eithaf ar AI, awtomeiddio a mewnwleidiadau data. Dros y 12-18 mis nesaf, byddwn yn rhoi sawl newid ar waith i sicrhau trawsnewid digidol a gwelliannau gwasanaethau hirdymor.

Atodol

Gofynnodd y Cyngorydd Carroll a oedd AI yn darparu cyfle i gynyddu cynhyrchiant a gwella gwerth am arian, ac ymatebodd yr Arweinydd y dylai gynnig perfformiad a chymorth gwell i bobl Bro Morgannwg.

(x) Cwestiwn gan y Cyngorydd J.E. Charles

Faint mae'r Cyngor wedi'i dalu mewn taliadau dileu swydd ym mhob un o'r 5 mlynedd diwethaf?

Ymateb gan yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Yn ystod y 5 mlynedd diwethaf, mae'r taliadau dileu swydd fel a ganlyn:

Blwyddyn (£)	Taliadau Ymadael
-----------------	------------------

23-24	595,444.14
22-23	57,097.10
21-22	70,056.00
20-21	90,036.70
19-20	294,833.87

Atodol

Gofynnodd y Cynghorydd Charles a oedd y polisi presennol yn ariannol gynaliadwy yn y tymor hwy, ac ymatebodd yr Arweinydd iddo fod pob un yn cael ei asesu ar sail cost yn erbyn rheswm, bod uchafswm y taliad yn eithaf isel, a bod y rhain yn cael eu ffurfio ar sail yr hyn sy'n fwy effeithiol i'r Cyngor yn y tymor hwy.

(xi) Cwestiwn gan y Cynghorydd J.E. Charles

Beth yw goblygiadau cost ei bolisi ymddeoliad hyblyg i'r Awdurdod?

Ymateb gan yr Arweinydd Gweithredol a'r Aelod Cabinet dros Berfformiad ac Adnoddau

Ni allwn ddarparu ffigur mewn perthynas â chyfanswm cost y polisi hwn. Fodd bynnag, gallaf gadarnhau bod ein holl geisiadau am weithio hyblyg yn cael eu hystyried a'u rheoli o fewn cyllidebau'r cyfarwyddiaethau. Mater i reolwyr llinell yw cynllunio a rheoli eu hadnoddau a'u timau'n effeithiol i ddiwallu anghenion ein cymunedau o fewn yr amlen ariannol honno.

Atodol

Gofynnodd y Cynghorydd Charles a fydd y Cyngor yn ymrwymo i adolygu'r polisi i sicrhau ei fod yn gost-effeithiol ac yn fuddiol i ddarparu gwasanaethau, ac ymatebodd yr Arweinydd nad oedd yn siŵr beth oedd yn ei ofyn, ond eglurodd fod pob cais am ymddeoliad hyblyg yn cael ei ystyried yn unol â pholisi'r Cyngor ac yn aml yn caniatáu i'r Cyngor gadw sgiliau hanfodol a throsglwyddo gwybodaeth a phrofiad allweddol i aelodau eraill y tîm fel rhan o broses ymddeol wedi'i chynllunio. Ystyrir hyn yn beth cadarnhaol, gan ei fod yn caniatáu i aelod staff hirhoedlog ymddeol yn raddol, gan rannu ei sgiliau, gwybodaeth a phrofiad a fydd yn fuddiol i'r Cyngor yn y tymor hir, ac nad oes angen adolygu polisi cadarnhaol.